

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

7^E JAARGANG

WOENSDAG 1 FEBRUARI 1922

No. 318

INHOUD

	Blz.
DE SUIKERHANDEL IN 1921 door A. Volz	95
Het Ontwerp Boschwet door Jhr. Mr. Dr. J. R. Clifford Kocq van Breugel	97
Ruslands Economisch Herstel II door J. H. Cohen Stuart	99
Medezeggenschap II door C. Smeenk	102
Londensche Correspondentie	103
AANTEKENSINGEN:	
De toestand in de Zoutindustrie	105
Stand der cultures en uitvoer gedurende het derde kwartaal 1921, in Suriname	105
Indexcijfer van Oceaan-vrachten	105
BOEKAANKONDIGING:	
Dr. H. J. F. W. Brugmans en J. L. Prak: Een psychologische analyse van de telefoniste, bespr. door Dr. F. Roels	106
INGEZONDEN STUKKEN:	
Handelspolitiek en verbruikersbelang door Prof. Mr. A. van Gijn	107
MAANDCIJFERS:	
Résumé uit het „Monthly Bulletin of Statistics”	108
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN	108—116
Geldkoersen.	Effectenbeurzen.
Wisselkoersen.	Goederenhandel.
Bankstaten.	Verkeerswezen.

INSTITUUT

VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

Algemeen Secretaris: Mr. G. W. J. Bruins.

Assistent-Redacteur voor het weekblad: D. J. Wamsink.

Secretariaat: Pieter de Hooghweg 122, Rotterdam.

Aangeteekende stukken: Bijkantoor Ruige Plaatweg 37.

Telefoon Nr. 3000. Postchèque- en girorekening
Rotterdam No. 8408.

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in Nederland f 20,—. Buitenland en Koloniën f 25,— per jaar. Losse nummers 50 cents.

Leden en donateurs van het Instituut ontvangen het weekblad gratis.

De verdere publicaties van het Instituut uitgaande ontvangen de abonné's, leden en donateurs kosteloos, voor zoover daaromtrent niet anders wordt beslist.

Advertenties f 0,50 per regel. Plaatsing bij abonnement volgens tarief. Administratie van abonnementen en advertenties: Nijgh & van Ditmar's Uitgevers-Maatschappij, Rotterdam, Amsterdam, 's-Gravenhage.

30 JANUARI 1922.

De grootere geldruimte van de vorige berichtenweek is weder aan het minderen. De maandswisseling, de verschillende emissies en het vooruitzicht op een staatsleening maken de markt terughoudend, zoodat het geld eerder iets aantrok. De discontonoteering schommelde tusschen 4½ en 4% pCt., bij bijna geheel ontbreken van wissels, terwijl de prolongatierente 3½ à 3¼ pCt. noteerde.

* * *

De wisselmarkt blijft zeer beperkt. Over het algemeen bleven de koersen op hetzelfde niveau. De vaste

stemming voor dollars is echter weder verdwenen en de koers liep iets terug. Daarentegen blijven pesos zeer gezocht. Heden was cable Buenos Aires 98¼ biedend.

LONDEN, 28 JANUARI 1922.

De storting in verband met de laatste inschrijvingen op de „C” Treasury Bonds, benevens stortingen op eenige andere recente emissies, veroorzaakten op Maandag een geprononceerde schaarschte op de geldmarkt en een gering bedrag werd voor een week bij de Bank of England opgenomen.

Vervolgens echter werden de condities gemakkelijker en geldnemers konden hunne behoeften dekken tegen de volgende koersen: hernieuwing van daggeld 3½ pCt., nieuw geld 3½—3 pCt. en 7-daags geld à 3½ pCt.

De disconto's gaven een overeenkomstig verloop te zien en na in het begin van de week vast geweest te zijn brokkelden zij gedurende het laatste deel van de week weder af:

2-maands bankaccepten	3% pCt.
3- „ „ „	3%— ¹ / ₁₆ pCt.
4- „ „ „	3 ¹ / ₁₆ pCt.
6- „ „ „	3 ¹ / ₁₆ — ³ / ₄ pCt.
3-maands prima handelswissels	4½—5 pCt.
4- „ „ „	5—5½ „
6- „ „ „	5—5½ „

DE SUIKERHANDEL IN 1921.

Aan de algemeene malaise van het afgelopen jaar kon zich ook het artikel Suiker niet onttrekken. Bij het begin van het jaar was de statistische positie van het artikel niet bepaald ongunstig. Een bovenverwachting groote Cubaogst en in verband met de slechte economische toestanden tegenvallende consumptie, vooral in Amerika, waren echter oorzaak, dat suikerprijzen het geheele jaar bijna onafgebroken eene dalende richting volgden en tenslotte op eene basis aankwamen, waarop de productie in vele landen nauwelijks meer loonend genoemd kan worden.

Dit slaat in de eerste plaats op Cuba, het grootste productieland, waar de prijs voor ruwsuiker van 4½ d.c. c. & f. New York terugliep tot 1¼ d.c. Een dergelijke toestand bij een voornaam consumptieartikel als suiker sluit tevens de genezing in. Zoo wordt de juist begonnen Cubaogst uit betrouwbare bronnen op slechts 3 miljoen tons, i.e. 75 pCt. van den laatsten oogst geraamd, waarbij echter in het oog gehouden moet worden, dat deze raming alleen geldt bij handhaving van eene zeer lage prijsbasis. Zoodra weer prijzen betaald worden, die aan planters eene goede marge laten, zal meer riet geoogst worden, dat men anders op de velden zou laten staan.

De laatste Cubaogst heeft 3.936.000 tons opge-

bracht, waarvan bij het begin van den nieuwen oogst, in December j.l., nog ongeveer 1.600.000 tons, het grootste gedeelte onverkocht, op het eiland opgeslagen waren. Met een dergelijk grooten voorraad zijn Cuba-planters nog nooit de nieuwe campagne ingegaan en is het dan ook begrijpelijk, dat door het Centrale verkoopbureau der Cubafabrikanten in verband met dezen toestand menige onderhandelingen gevoerd werden met hunne Regeering, de verschillende banken en de Amerikaansche raffinadeurs, om tot eene oplossing der moeilijkheden te komen. Veel resultaat heeft dit niet opgeleverd. Ten slotte werd eene overeenkomst aangegaan met twee raffinadeurs in Amerika om van den ouden voorraad 250.000 tons tegen betaling van eene bepaalde marge te laten raffineeren en dan voor rekening van planters te verkoopen. De onder toezicht der Regeering staande verkoopcommissie op Cuba werd voor de nieuwe campagne ontbonden.

In Amerika bleef de consumptie ver beneden de verwachtingen en bedroeg 4.107.000 tons tegen 4.085.000 tons in 1920, in welk jaar suikerprijzen eene enorme hoogte bereikt hadden. Bij de zoo zeer veel lagere prijzen en kalmere markt in 1921 had men algemeen op eene aanmerkelijk grootere consumptie gerekend. De prijzen voor Spot Centrifugals te New York bewogen zich als volgt: Het jaar begon op 5,31 d.c., welke prijs begin Februari tot 4,64 daalde. In den loop van Februari volgde een vlug herstel tot 5,77 d.c., in Maart tot 6,27 d.c. In April begon eene daling tot 4,89 d.c., die in Juni verder ging tot 4 d.c. In Juni herstelde zich de markt tot 4,86 d.c., en bleef zoo tot midden September, toen prijzen weder tot 4,11 terugliepen, welke notering tot einde December gehandhaafd bleef, toen een plotselinge val tot 3,36 d.c. plaats had.

Bij den grooten Cuba-oogst, waarvan Europa buitendien veel minder kocht dan in de voorafgaande jaren, kon Amerika in 1921 zijne geheele suikerbehoefte dekken uit eigen oogsten en zulke, die preferentierechten genieten. Zelfs werd Cubasuiker bij herhaling naar Japan en China verkocht en verscheept. Onder deze omstandigheden bleef de Amerikaansche markt voor Javasuiker gesloten.

Al werd de Javamarkt in 1921 niet zoo zwaar getroffen als die in Cuba, zoo bracht de loop der prijzen aan belanghebbenden toch groote teleurstellingen. Producenten hadden tot en met Januari 1920 ruim een vierde van hun oogst verkocht tot zeer hooge prijzen, beginnende met f 50,— per picol en teruglopende tot f 20,— basis Superieur, tot welken laatsten prijs in den loop van Februari nog het een en ander afgedaan werd. Een groot gedeelte daarvan was echter aan speculanten verkocht, en bleken deze inkoopers later, toen de suiker geleverd moest worden, een bron van zwakte voor de markt te zijn. Bij elke nieuwe verlaging der verkooplimate van de Producenten Trust werd onmiddellijk tweedehandsch suiker nog lager aangeboden met het gevolg, dat de Trust geruimen tijd niets kon verkoopen en de transacties op Java zich bepaalden tot herverkoop van speculanten. De wijze, waarop de Trustlimate telkens verlaagd werden, zonder eenige zekerheid, dat daartoe ook koopers gevonden zullen worden, had bepaald een verderfelijken invloed op de Javamarkt. Eindelijk vonden in Juni eenige afdoeningen plaats op de lage prijsbasis van f 12,— voor Superieur, terwijl dadelijk daarop f 11½ voor een klein quantum geaccepteerd werd, en daarna zelfs f 11,— voor grootere partijen. Op deze basis ontwikkelde zich spoedig algemeene kooplust en kon dan het restant van den Javaoogst tot geleidelijk oplopende prijzen verkocht worden. Voor Superieur werd in Augustus weer f 15,— per picol betaald, terwijl de laatste restanten Superieur, No. 16 en hooger en Muscovados in September en October tot resp. f 12,—, f 11½ en f 11¼ verkocht werden.

De verkooppolitiek van de Trust heeft met recht aan veelvuldige kritiek van de zijde der leden bloot gestaan. Terwijl men tijdens de „Hochkonjunktur“

veel te vasthoudend geweest was en men met eenige concessies aan de groote exportfirma's nog belangrijke kwantiteiten boven f 20,— voor export had kunnen verkoopen, heeft men later de Javamarkt onnodig gedrukt. Hierdoor zijn vele millioenen voor de suikercultuur verloren gegaan. Ook in ander opzicht heeft de Javatrust niet veel beleid getoond; b.v. bij het vaststellen van het prijsverschil tusschen witte en bruine suiker en tegenover de pogingen der voornaamste exporteurs om in het algemeen belang wijziging te brengen in de verkoopvoorwaarden van suiker No. 16 en hooger. Immers de tegenwoordige polarisatiecondities bemoeilijken den afzet van dit assortiment.

De totale Javaoogst heeft opgebracht 26½ miljoen picols tegen 25 miljoen picols in 1920. De tot de Vereenigde Javasuikerfabrikanten z.g. „Trust“ behorende fabrieken vertegenwoordigen ruim 24 miljoen picols, die tot den doorsneeprijs van ongeveer f 15½ per picol kristalwaarde verkocht werden.

Van den toekomstigen oogst werden de eerste 1½ miljoen picols in November j.l. verkocht tot prijzen van f 12,— voor Superieur, f 11,— voor No. 16 en hooger en f 10½ tot f 10¼ voor Muscovados. In December werd in verband met de op alle markten heersche loome stemming niets meer gedaan, terwijl de maand Januari gestadig toenemende kooplust bracht op basis van f 11,— voor Superieur, waartoe groote kwantiteiten, hoofdzakelijk met speculanten, afgesloten werden. Tenslotte werd f ¼ meer betaald en verhoogde de Trust daarna de limite tot f 11½.

Onder de afzetgebieden voor Javasuiker nam in 1921 Britsch-Indië bij verre de eerste plaats in met ongeveer 10 miljoen picols = circa 600.000 tons, daarop volgden Hongkong met ca. 300.000 tons en Japan met ca. 200.000 tons, terwijl nog ca. 125.000 tons naar andere bestemmingen in het Oosten gingen. Europa betrok slechts ca. 200.000 tons, Amerika's Oostkust niets, terwijl Europa en Amerika het jaar van tevoren meer dan de helft van den geheelen oogst kochten. De afzet van den Javasuikeroogst is dus geheel in de banen van vóór den oorlog teruggeleid.

In Nederland was de markt het geheele jaar betrekkelijk kalm gestemd. De oogst 1920/21 leverde 317.000 tons op en gaf een goed surplus voor export. Onder deze omstandigheden waren de aanvoeren van Java en Cuba niet groot. De nieuwe oogst wordt op 335.000 tons geraamd en laat weer ruimte voor flinke exportzaken.

In Engeland werd einde Februari de sedert 1914 in functie geweest zijnde „Royal Commission on the Sugar Supply“ opgelost, nadat deze aan het rijk groote diensten bewezen had ten opzichte van den aankoop en de distributie van suiker gedurende de moeilijke jaren, die Engeland heeft doorgemaakt. Men moge kritiek kunnen uitoefenen op het onjuiste tijdstip, dat wel eens voor groote inkoopten werd uitgezocht, over het algemeen heeft de Commissie uitstekend gewerkt. Met hare ontbinding op een zeer geschikt moment herkreeg de suikerhandel in Engeland weder zijne vrijheid, doch eene samenvoeging der belangen van de twee grootste Engelsche raffinaderijen — Lyle en Tate — zorgde ook verder voor stabiliteit der binnenlandsche prijzen en vermindering van groote concurrentie bij de inkoopten. Het jaar begon met een prijs van sh. 72/- voor Granulated en sloot op sh. 46/9.

De Board of Trade-statistiek luidt:

	Jan./Dec. '21	Jan./Dec. '20
	tons	tons
Import Rietsuiker	811.170	1.251.544
„ Bietsuiker	—	—
„ Geraffineerd.	468.344	119.812
Totaal	1.279.514	1.371.355
Voorraad in entrepot 31 Dec. ..	141.100	361.600
„ „ Raffinaden 31 Dec. ..	24.950	27.750
Opbrengst	787.572	785.140
Totale binnenl. consumptie	1.388.926	1.106.033
„ export	4.111	16.366

De consumptie was dus aanmerkelijk grooter dan in 1920, welk jaar echter wegens zijne zeer hooge prijzen geen goede vergelijking biedt. In 1919 bedroeg het verbruik reeds 1.531.795 tons, dus meer nog dan verleden jaar. Men mag dus ook bij Engeland, het voornaamste suikerimporteerende land in Europa, gerust van eene onderconsumptie spreken.

Duitschland, dat veel te lang onder de z.g. „Zwangswirtschaft” voor suiker gebukt ging, werd begin October j.l. eindelijk daarvan verlost: De daarmede gepaard gaande stijging van den binnenlandschen suikerprijs en mogelijkheid voor export zal tot vermeerdering van den uitzaai leiden. In 1920/21 bedroeg de oogst 1.109.119 tons, terwijl de met ca. 22 pCt. uitgebreide aanplant in 1921 ongeveer 1.320.000 tons zal opleveren, hetgeen voldoende is om de binnenlandsche behoefte geheel te dekken en wellicht nog een matig surplus voor export te laten. Het verbruik in de maanden Sept. 1920 t.m. Aug. 1921 bedroeg 1.154.700 ton tegen 920.900 tons in 1919/20 en de invoer 40.000 tegen 71.000 tons.

Tsjecho-Slowakye bracht in 1920/21 713.165 tons op en in 1921/22 vermoedelijk 650.000 tons, waarvan ca. 275.000 tons voor export beschikbaar zullen zijn. Belangrijke verkoopen vonden plaats naar Engeland en Frankrijk en ook naar den Levant.

Frankrijk bleef met 336.960 tons in 1920/21 en ca. 270.000 tons in 1921/22 ver beneden zijn verbruik. Import van andere Europeesche bietsuiker, van Java en Cuba blijft dus noodig.

België produceerde in 1920/21 242.589 tons en worden thans 165.000 tons verwacht. Uit beide oogsten is een overschot voor export beschikbaar. Buitenlandsche suiker is volgens een Regeeringsbesluit van 14 Nov. aan denzelfden accijns onderhevig als inheemsche.

De grootte der overige bietsuikeroogsten in Europa blijkt uit onderstaande recapitulatie der beide laatste oogsten door F. O. Licht:

	raming 1921/22 tons	opbrengst 1920/21 tons
Duitschland	1.320.000	1.109.119
Tsjecho Slowakye	650.000	713.165
Frankrijk	300.000	336.960
Holland	335.000	317.196
België	265.000	242.589
Oostenrijk	16.000	14.000
Hongarije	52.000	33.000
Denemarken	145.000	137.000
Zweden	253.000	182.458
Italië	230.000	138.000
Spanje	118.000	238.000
Polen	203.000	171.000
Andere landen	180.000	160.000
Totaal	4.069.000	3.792.487

De totale wereldproductie van suiker wordt door Willet & Gray New York, voor 1921/22 op 15.887.500 tons getaxeerd tegen 16.563.369 tons in 1920/21 en 15.180.734 tons in 1919/20. Trekt men hiervan Britsch-Indië af, dan krijgt men 13.687.000 tons tegen resp. 14.214.369 tons en 12.131.577 tons.

De zichtbare voorraden bedragen volgens F. O. Licht:

	1921 tons	1920 tons	1919 tons
Duitschland 1 Dec.	788.420	834.771	437.387
Tsjecho Slowakye 1 Dec. ..	479.718	618.807	417.188
Frankrijk 1 Nov.	65.309	124.869	33.136
Nederland 15 Dec.	122.701	140.037	75.137
België 1 Dec.	111.953	146.451	82.782
Engeland 1 Jan. '22	175.912	408.328	325.942
Totaal Europa	1.744.013	2.273.863	1.371.570
Ver. Staten 29 Dec.	35.131	61.776	14.072
Cuba alle havens 7/1/22 ..	890.513	205.000	130.080
Totaal	2.669.657	2.540.639	1.515.722

De voorraad op Cuba is in werkelijkheid aanmerkelijk grooter, daar nog suiker opgeslagen ligt op de fabrieken, doch over het algemeen zijn de onzichtbare wereldvoorraden slechts matig.

De bovenstaande overzichten recapituleerende komt men tot de gevolgtrekking, dat niet overproductie, maar onderconsumptie de reden is voor de groote daling der suikerprijzen in het afgelopen jaar. Een ongunstige markttoestand, tengevolge van onderconsumptie, herstelt zich uit den aard der zaak lichter dan wanneer overproductie de oorzaak daarvan is. Ook werken de sterk gedaalde prijzen een grooter verbruik in de hand.

Overigens is hetgeen in het vorig jaaroverzicht geschreven staat ook thans nog van kracht, n.l.: „Al is de statistiek voor suiker niet ongunstig, zoo zal de verdere loop der prijzen nauw samenhangen met de ontwikkeling der economische verhoudingen in de wereld, waarvan het suikerverbruik afhankelijk is.

A. V.

HET ONTWERP BOSCHWET.

Bij Koninklijke Boodschap van 7 November j.l. is aan de Staten-Generaal aangeboden een ontwerp van wet, houdende bepalingen betreffende den boschbouw. Hoewel deze titel zeer algemeen is gehouden, bewijst de inhoud van het ontwerp, dat slechts bedoeld wordt eene regeling te geven voor de Staatscontrole over niet aan den Staat behoorende bosschen en boschgronden. Het Staatsboschbedrijf valt er dus buiten (art. 21).

De zgn. Noodboschwet 1917 was de eerste stap, die onze wetgever op dit gebied deed. Weliswaar had eene in 1911 ingestelde Staatscommissie in 1913 aan de Regeering een ontwerp Boschwet aangeboden, doch dit ontwerp bracht het niet tot eene indicie bij de Volksvertegenwoordiging. Andere landen waren voorgegaan. Zoo kende Italië sedert 1877 een absoluut kapverbod voor de particuliere bergbosschen; in Noorwegen, Denemarken, Zwitserland enz. bestond de verplichte aanplanting van jonge boomen bij het vellen van boschbestanden. De leidende gedachte bij het betrekken dezer materie in het domein der Staatsbemoeiing is, dat het algemeen belang gemoeid is bij het in stand houden der bosschen. De bosschen toch zijn niet alleen oogstvelden van hout, hetgeen in normale tijden slechts een particulier belang raakt, evenals de oogstvelden van graan en andere gewassen; maar de bosschen hebben een grooten invloed op de vervormingen van de oppervlakte der aarde, op de weersgesteldheid en de samenstelling van de atmosfeer en ten slotte op de gedragingen van het hemelwater. Wat de aardoppervlakte betreft, zoo kunnen zij deze verfraaien, kunnen beschermend optreden tegen aardverschuivingen, zandverstuivingen, lawines in de bergen, afspoelingen enz., ook kunnen zij schuilplaats en voedsel verschaffen voor nuttig wild. Op den toestand van de atmosfeer werken zij in door het beschermen tegen winden, het reinigen der in te ademen lucht (het ozon in dennenbosschen) en door het veroorzaken van regenval. Het neergevallen hemelwater eindelijk, wordt door de bosschen vastgehouden en slechts langzaam weer afgegeven, door welke eigenschap de bosschen in bergstreken veel kunnen bijdragen tot beteugeling van banjirs, uitdroging van rivieren in den zomer enz. en ook in de lagere landen tot het op peil houden van het grondwater. Al deze belangen zijn natuurlijk van algemeen aard en dus behooren zij op het terrein der Staatsbemoeiing. Nu zou men kunnen zeggen: „Het bestaan van bosschen in ons land is van algemeen belang; welnu, laat de Staat dan zorgen, dat op zijne domeingronden voldoende bosschen aanwezig zijn.” Maar eerstens beschikt de Staat niet in alle deelen van zijn gebied over voldoende voor boschbouw geschikte domeinen en tweedens stamp men bosschen niet uit den grond. Het is dus alleszins begrijpelijk, dat de Staat zoolang hijzelf en andere publiekrechtelijke lichamen nog niet over voldoende boschbestanden beschikken, zich bemoeit met de particuliere bosschen, en dat hij die publiekrechtelijke lichamen, zooals gemeenten en pro-

vinciën aanspoort, desnoods met geweld, tot een ordelijk en zich uitbreidend boschbedrijf.

Gelukkiger dan andere landen kent Nederland slechts één soort van schadelijke aardvervormingen, n.l. de zandverstuivingen. De bosschen, die tegen zulke vervormingen moeten beschermen noemt men schermbosschen. Deze zijn in Nederland bijna alle in handen van den Staat of publiekrechtelijke lichamen (de duinbosschen, de oude provinciale singels op de Veluwe en de jonge op verstuivingen aldaar aangelegde bosschen). Door deze omstandigheid deed zich de behoefte aan eene boschwet zich h.t.l. veel later gelden dan in andere landen, hier gold het slechts de meer verwijderde belangen der aethetica, klimatologie en hygiëne, daar ging het om directe gevaren voor het leven van mensch en dier en de bestaansmogelijkheid op uitgestrekte gebieden.

Hoe stelt men zich nu voor, dat Nederland dezen eersten stap op het gebied van het Staatstoezicht op niet aan hem toebehoorende bosschen doen zal? In algemeene trekken is het stelsel van het wetsontwerp het volgende: Er wordt een Boschraad ingesteld, om der Regeering bij dat toezicht van advies te dienen. De bosschen en andere houtopstanden worden verdeeld in die, behoorende aan particulieren en die behoorende aan publiekrechtelijke lichamen, alsmede vereenigingen en stichtingen van algemeen nut. Eerstgenoemde komen onder een zeer beperkt Staatstoezicht, laatstgenoemde onder volledige contrôle. De onteigeningswet wordt aangevuld met een nieuwen titel, die het mogelijk moet maken particulier bezit van bosschen of andere houtopstanden te onteigenen ten bate van het Rijk of andere publiekrechtelijke lichamen of van vereenigingen of stichtingen van algemeen nut, en wel te onteigenen ter bewaring van het natuurschoon. Zware straffen, waaronder hechtenis tot drie maanden en geldboete tot tienduizend gulden worden op overtreding dezer wet gesteld.

Wat nu van dit stelsel te denken? De beschikbare ruimte en de aard van dit tijdschrift leenen er zich niet toe in juridische bijzonderheden af te dalen, ik zal mij derhalve tot hoofdzaken beperken. Eerstens dan de Boschraad. Dit is een adviseerend lichaam van 9 door de Kroon telkens voor 5 jaar benoemde leden met eenen secretaris. De Memorie van Toelichting zegt ervan, dat het een college van deskundigen zal zijn en dat een der leden de Directeur-Generaal van den Landbouw zal zijn. De M. v. T. oordeelt, dat de instelling van dezen Raad de samenwerking tusschen de Regeering en belanghebbenden zal bevorderen. Het is niet duidelijk waarom. Immers aan belanghebbenden wordt door het ontwerp op geen enkele wijze invloed op de samenstelling van dezen Boschraad toegekend, en het blijkt ook niet, om welke reden dit is verzuimd. De adviezen van den Raad schijnen niet publiek te zijn, althans slechts in het geval, dat hij gehoord wordt bij onteigeningsplannen wordt de publicatie van het gegeven advies verplichtend gesteld. Publiciteit echter schijnt in dezen ook al uit een opvoedkundig oogpunt, zeer gewenscht.

Overgaande tot eene beschouwing van het gemaakte onderscheid tusschen particuliere bosschen en die van publiekrechtelijke of andere het algemeen belang dienende lichamen gemaakt, kan men zeggen, dat deze zeer gegrond is. Ook buitenlandsche wetgevingen maken deze onderscheiding. De Staat toch kam van die voor het algemeen belang geschapen lichamen eischen, dat zij het algemeen belang dienen ook op boschbouwgebied. Van den particulier kan slechts gevorderd worden, dat hij bij de vervolging zijner particuliere belangen het algemeen belang niet schaadt en dan nog wordt het een wikken en wegen of de schade hem door de beperking zijner bewegingsvrijheid toegebracht niet grooter is, dan het algemeen belang ten behoeve waarvan die beperking werd opgelegd.

.. We zeiden, dat de Staat de aan publiekrechtelijke

lichamen enz. toebehoorende bosschen onder volledige contrôle zal nemen volgens het ontwerp. De M. v. T. zegt, dat de Regeering het niet raadzaam heeft geoordeeld, om thans reeds deze bosschen geheel onder Staatstoezicht te nemen. Men zou daaruit kunnen opmaken, dat de Staatscontrôle zich slechts over een beperkt deel van den hierbedoelden boschbouw uitstrekt volgens het wetsontwerp. Doch dit is geenszins het geval, slechts mag de Staat zich niet bemoeien met *boschaanleg*, voorzover deze geheel zonder Staats-subsidie geschiedt, met het snoeien, voor zoover dit niet het natuurschoon in gevaar brengt, en eindelijk niet met het instandhouden van den boschgrond. Op dit laatste komen wij terug. Elke velling van boomen, toebehoorende aan publiekrechtelijke lichamen en vereenigingen of stichtingen van algemeen nut, staat onder Staatscontrôle, behalve die, welke houtopstanden binnen de bebouwde kommen betreft en ook hier weer slechts onder de restrictie, dat geen natuurschoon in gevaar komt. Nu bestaat de boschbouw uit aanleg, onderhouden en vellen; bij dennenbosschen, waar het hier in hoofdzaak om gaat, is het onderhouden vrijwel synoniem met vellen, daar het onderhoud bestaat in het zgn. dunnen, het weggappen van overtollig geworden boomen, als men n.l. afziet van de zorg voor den boschgrond. Men zou dus kunnen vragen, hoe komt de M. v. T. aan bovenaangehaalde uitspraak? Dit is gemakkelijk te beantwoorden als men eenige buitenlandsche wetgevingen met het ontwerp vergelijkt. Het wordt ons dan duidelijk, dat de Staatscontrôle, zooals die in het ontwerp is belichaamd, niet beschikt over dwangmiddelen tegen *Unterlassungssünden* van de zijde der hier bedoelde lichamen en vereenigingen. Als deze willen dunnen of vellen, kan hun dat verboden worden, maar als ze het niet willen, kan het hun niet geboden worden. Deze beperking wordt gemotiveerd door de M. v. T. met eerstens te weinig ervaring en tweedens te weinig Staatsboschpersoneel. Alleszins te billijken motieven. Men zou ook de gemeentelijke autonomie nog in het vuur kunnen brengen, ware het niet, dat deze reeds sedert lang ernstig in het gedrang is gekomen.

We noemden zooveen het behoorlijk instandhouden van den boschgrond. Dit is een punt van het hoogste gewicht, doch waarover het wetsontwerp zwijgt. Wanneer de ontwerper der wet, die zich zeer — en zelfs, zooals we later zien zullen o.i. al te zeer — bezorgd maakt om het natuurschoon, de publiekrechtelijke lichamen wil dwingen dit te bewaren, geeft hij in art. 10 aan de Regeering de bevoegdheid om het vellen, dunnen, snoeien in publieke bosschen geheel of gedeeltelijk te verbieden of, al dan niet voorwaardelijk toe te staan. Maar een bestaand bosch kan niet alleen door den bijl en het snoeimes worden in gevaar gebracht, maar ook door eene onoordeelkundige behandeling van ondergrond, b.v. door het niet verbieden van strooiselharken en het verzuimen van eventueel noodige onderbeplantingen. Terwijl in boschbouwkundige kringen thans meer en meer wordt aangenomen, dat de op het Duitsche landgoed Bärenthoren gevolgde methode, om den boschgrond te verzorgen door het daarop laten liggen van het snoeisel, voor zoover dit twijg- en rijshout is, en in ieder geval elk deskundige het erover eens is, dat dit soort hout geen broedplaats voor den dennenscheerder oplevert, wordt dit hout niet opgenomen onder de uitzonderingen van artikel 5, dat in het algemeen verbiedt om gedurende een zekeren tijd van het jaar in door de Kroon aan te wijzen gemeenten geveld naaldhout te laten liggen. Dus niet alleen geen zorg, maar belemmering van dengene, die wil zorgen voor den boschgrond. Eene wijziging in het ontwerp schijnt hier geboden.

Met het particuliere boschbezit wil het ontwerp slechts in zoover Staatstoezicht, als betreft het afwenden van schadelijk gedierte en plantenziekten en het bewaren van natuurschoon. Zeer terecht merkt de

M. v. T. op, dat de invoering van een (dwingend) Staatstoezicht over den particulieren boschbouw, den particulieren boschaanleg zou tegenhouden. De M. v. T. voegt hier nog aan toe, dat de boschaanleg, in het bijzonder onder de bestaande omstandigheden duur en weinig en eerst na geruimen tijd rentegevend is.

Uit deze overweging wordt afgeleid, dat men den particulieren boschbouw niet moet lastig vallen door ingrijpen van de Overheid en dat er anderzijds alle aanleiding bestaat om dien boschbouw van Staatswege te bevorderen door desverlangd technische hulp te verstrekken (het onlangs opgerichte boschbouwproefstation en de Nederl. Heidemaatschappij), door het vrijstellen van eenige belastingen enz. Deze beschouwingen van de M. v. T. gaan dus uit van zeer prijzenswaardige beginselen van staatsbeleid. Het blijkt niet, waarom het wetsontwerp zelf niet door denzelfden geest is gedrenkt. Immers hierin zijn niet alleen geen bepalingen opgenomen tot bevordering van den particulieren boschbouw, maar tevens wordt door art. 8 een onteigeningsrecht geschapen, dat remmend op den particulieren bosch- en parkaanleg moet werken. Voor de niet-particuliere bosschen geven de artt. 7 en 11 de mogelijkheid om subsidies uit de Staatskas te krijgen in den vorm van renteloos voorschot of als bijdrage à fonds perdu. Voor de particuliere bosschen wordt die mogelijkheid niet geopend; dit is nog eenigszins te verklaren, maar niet te verklaren is het, dat, uitgaande van de gezonde beginselen der M. v. T. men deze gelegenheid niet heeft aangegrepen, om bijv. de hoogst onbillijke regeling van de inkomstenbelasting voor boschbezit, weer op te heffen en ook om den particulieren boschbouwers andere dan geldelijke faciliteiten te verleenen.

Last but not least zullen wij thans de kwestie der „onteigening ter bewaring van natuurschoon” beschouwen. Alle particuliere bosschen en houtopstanden (dus bijv. lanen, parken, enz.) zijn hieraan onderhevig, dus niet slechts diegene, die voor het publiek toegankelijk of waarvan het natuurschoon vanaf voor het publiek toegankelijk terrein zichtbaar is. Deze restrictie ware alleszins logisch, immers er wordt onteigend tot bewaring van natuurschoon ten algemeenen nutte, niet tot *verschaffing* van natuurschoon aan het publiek. Ware het anders, dan zou men op dezelfde gronden schilderijen kunnen gaan onteigenen en andere kunstwerken. De woorden van het ontwerp zijn trouwens duidelijk. Dit is het eerste bezwaar. Een tweede is het volgende: Men wenscht blijkbaar te waken tegen vandalisme ten opzichte van natuurmonumenten. Daargelaten, dat het minder gewenscht schijnt, om deze materie te regelen te zamen met de totaal heterogene kwestie van den boschbouw als bedrijf, schijnt het dan toch in de eerste plaats noodig, dat degene, te wiens gunste onteigend wordt, bewijze, dat er gevaar voor vernietiging van natuurschoon ten opzichte van het te onteigenen onroerend goed bestaat. Hoewel eene vrij uitgebreide regeling van de onteigeningsprocedure wordt gegeven (een geheel nieuwe titel wordt aan de Onteigeningswet toegevoegd) vindt men daarin met geen woord gerept over dit bewijs. Toch is het allernoodzakelijkst, dat eenzelfde soort bewijs worde geëischt als de vrouw heeft te voeren, die staande huwelijk scheiding van goederen vordert. Een derde en zeer belangrijk bezwaar is de vaagheid van het begrip natuurschoon. Het ontwerp eischt o.m. het nederleggen ter gemeente-secretarie eener beschrijving van het natuurschoon; men kan dus documenten verwachten, die zich in de meest lyrische verrukkingen over het te onteigenen goed uitlaten, dit te eerder, daar deze uitingen geen invloed op den prijs zullen hebben, immers onteigend wordt tegen de verkoopswaarde. De aesthetische appreciatie is uit den aard der zaak zeer subjectief en een zeer wankel basis om er een zóó ingrijpend recht als het onteigeningsrecht op op te bouwen. (Men denke eens aan het werken der Haagsche monumentencommissie!) De Boschraad moet ter zake een advies uit-

brenge, dat eveneens ter gemeente-secretarie wordt gedeponeerd; maar wat heeft dit college van boschbouwkundigen met aesthetische appreciaties, waar het hier om gaat, te maken? Hier blijkt duidelijk de verhaspeling van de twee materies.

De voorgestelde regeling streeft dan ook ver het doel voorbij, tenzij, maar dat mag men niet aannemen, het natuurschoon slechts als voorwendsel dienen moet, om aan de publiekrechtelijke lichamen en de Vereenigen van algemeen nut, schoone particuliere bosschen, parken, lanen enz. in handen te spelen. Toch is het gevaar hiervoor niet denkbeeldig, omdat niet gevegd wordt het bewijs, dat er gevaar voor vandalisme bestaat. Wat zal nu van eene dergelijke regeling het gevolg zijn? Men denke zich den particulier, die van plan is een bosch of park aan te leggen. Wil hij zich van den aanvang af niet een zwaard van Damocles ophangen, dan moet hij zorgen de zaak niet te mooi aan te leggen, geen laan van boomen aan te planten, die later tot natuurschoon zal worden gestempeld (als de Staat zijn mooie oude laan van noteboomen niet reeds van tevoren heeft omgezaagd, om er gewerkolven van te maken!) Men zal mij tegenwerpen, datzelfde kan men zeggen van kunstwerken en bouwwerken, die tot monument kunnen worden verklaard, maar in ons geval wordt onteigend, afgenomen; er zijn hier behalve de materiele ook ideële belangen in het spel, het wellicht gedurende generaties in de familie zijnde erfgoed wordt onteigend, moet verlaten worden of wordt versnipperd. Juist die ideële overwegingen leiden de particuliere middel- en grootgrondbezitters zeer dikwijls tot aanleg en verfraaiing van bosch en park, ondanks de door de M. v. T. zoo treffend geschilderde moeilijke omstandigheden. Laat men tegen vandalisme waken, maar onder betere waarborgen voor de belanghebbenden, dan het ontwerp biedt en laat men den particulieren boschbouw niet alleen niet belemmeren, maar bevorderen met alle middelen, welke daartoe ten dienste staan, waardoor, onder de huidige omstandigheden van 's Rijks financiën, geldelijke subsidies worden uitgesloten.

J. C. K. v. B.

RUSLANDS ECONOMISCH HERSTEL.

II.

Wanneer men spreekt van Ruslands economisch herstel, dan neemt men gewoonlijk aan dat, hoe slecht het tsaristische régime in politiek opzicht geweest moge zijn, het financieel-economische stelsel — dat, zoo oppervlakkig beschouwd, groote overeenkomst vertoonde met onze West-Europeesche staats- en volkshuishoudingen — geene fundamenteele fouten had, en derhalve op dezelfde grondslagen dient te worden herbouwd.

Maar wie het oude Rusland gekend en het geleidelijke afbrokkelingsproces gedurende oorlog en revolutie aandachtig gevolgd heeft, kan zich moeilijk losmaken van den indruk, dat wij hier staan voor de verzakking van een ondeugdelijk gefundamenteerd gebouw; dat in de bolsjewistische débâcle zich de fouten en misstanden van het verleden op noodlottige wijze hebben gewroken, en dat de oorlog hoogstens de onvermijdelijke catastrofe verhaast heeft.

De ontwikkelingsgeschiedenis van het begrip „Rusland” levert in den loop der eeuwen het schouwspel op van een uitgestrekt werelddeel zonder natuurlijke afscheidingen of grenzen, dun bevolkt door een aantal rassen en stammen, waarvan het meest talrijke en daarom overheerschende Groot-Russische element zich uitput in pogingen om die grenzelooze landmassa samen te vatten en bijéén te houden als nationalen staat.

De gestadige expansie van het 16de en 17de eeuwse Moskovië in Oostelijke en Zuid-Oostelijke richting beoogde soms onderwerping van lastige en rootzuchtige nomadische burenen, maar meestal inlijving en

consolidatie van gebieden, die vooraf reeds door gevulchte lijfeigenen, kozakken e.d. gekoloniseerd waren. Met Peter den Groote begon de afronding van den Russischen staat naar het Noord- en Zuid-Westen; het werd een zoeken naar de zee, d.w.z. naar een uitweg voor het onmetelijke achterland, maar tevens naar natuurlijke strategische grenzen. Daarmede deed Rusland zijn intrede in de Europeesche politiek. Het expansie-streven bleef bestaan, maar in tegenstelling met de vroegere geleidelijke penetratie van Russische kolonisten begon nu eene doelbewuste, veelal agressieve machtspolitiek, die niet altijd voldoende rekening hield met de draagkracht en de meer vitale belangen van het Russische volk. De 19de eeuw stond geheel in het teken van die politiek. Zij ging niet alleen gepaard met kostbare oorlogen en expedities, maar vorderde ook in vreedstijd aanzienlijke offers voor den aanleg van strategische spoorwegen en andere niet direct productieve werken en ondernemingen.

Het is daarom niet te verwonderen, dat, naarmate de Russische staat toenam in omvang en militair-politieke macht, de volkswelvaart achteruitging. Groot is die welvaart nooit geweest. De wanverhouding tusschen de eischen van den staat en de draagkracht der bevolking heeft eigenlijk van de vroegste tijden af op de volkshuishouding gedrukt. Miljoekoff heeft in zijn *Geschiedenis der Russische beschaving* een belangwekkend beeld gegeven van het ontstaan en de ontwikkeling van het Russische belastingwezen, waaruit blijkt, dat in Rusland geregelde directe belastingen werden ingevoerd nog vóórdat er een klasse van geregelde belastingbetalers bestond. Die belastingen werden, zooals hij zegt, „de organiserende kracht, die de nog vloeibare elementen der Russische samenleving tot een geheel verenigde”. Wanneer men daarbij bedenkt, dat de opbrengst der belastingen in de eerste plaats moest dienen voor militaire doeleinden, dan wordt het duidelijk, hoe nauw het Russische financieelwezen altijd heeft samengehangen met de militaire behoeften van den Russischen staat, en welken funesten invloed deze, immer stijgende behoeften op de economische ontwikkeling van het land moesten hebben.

Zoo was het reeds in den ouden Moskovischen staat. De hervormingen, de oorlogen en de veroveringen van Peter den Groote en zijn opvolgers stelden steeds zwaardere eischen aan de bevolking. Met geweld en in een minimum van tijd moest Rusland een groote Europeesche mogendheid worden. Het nog diep in de middeleeuwen stekende, half-Aziatische volk moest, of het wilde of niet, de Europeesche beschaving aangaan en zich in de Europeesche politiek doen gelden.

Men zou, in het licht der verdere Russische geschiedenis, geneigd zijn deze geforceerde europeïsatie een fout of een mislukt experiment te noemen. M.i. was zij eene historische noodzakelijkheid, ook al valt niet te ontkennen, dat zij voor het Russische volk hare zeer donkere zijden heeft gehad, en o.a. het hare heeft bijgedragen tot de vervreemding der intellectuele klassen van de groote volksmassa, welke aan de Russische revolutie een zoo tragisch aspect heeft verleend.

Een tweede, even noodzakelijke, doch helaas niet minder noodlottig geëindigde stap op den weg van Ruslands europeïsering is de afschaffing der lijfeigenschap in 1861 geweest, — eene gebeurtenis, waarmede de geschiedenis van modern Rusland geacht wordt te beginnen. Tal van gewichtige hervormingen knoopten zich daaraan vast, zooals de invoering der civiele rechtspraak, de schepping van landelijke en stedelijke organen van zelfbestuur e.d. Van een „Zwangsdienstgenossenschaft für den Staat”, zooals Hoetzsch het stelsel van Peter den Groote en Katharina II zoo treffend noemt, ging men over tot de losmaking van het individu, tot den vrijen arbeid zoowel tusschen de menschen onderling als van de burgers ten opzichte van den Staat. Met de opheffing der lijf-

eigenschap moest ook de vroegere primitieve „Natuurwirtschaft” plaats maken voor „Geldwirtschaft”, waarmede tevens Ruslands intrede in de moderne kapitalistische maatschappij mogelijk en noodzakelijk werd. Dit was een veelzijdig en ingewikkeld proces, dat een ware omwenteling teweeg bracht in handel, industrie, geld- en verkeerswezen. Ja men mag gerust zeggen, dat daarmede de europeïsering van Ruslands economische structuur begonnen is.

Ook in West-Europa dateert de geweldige vlucht van het gemoderniseerde economische leven eerst van de laatste halve eeuw. Het merkwaardige in Rusland is evenwel geweest de overneming van, voor dat land, geheel nieuwe economische begrippen en vormen; de plotselinge en onvoorbereide invoering van een heel economisch stelsel, dat in het Westen van geslacht tot geslacht geleidelijk was gegroeid, en nauw samenhang met den algemeenen ontwikkelingsgang van onze maatschappelijke samenleving. Men moet zich daarvan goed rekenschap geven om te begrijpen, hoe jong en zwak het „kapitalisme” in Rusland was, en waarom het, zonder veel tegenstand te kunnen bieden, voor den bolsjewistischen stormram is bezweken.

De Russische samenleving voor 1861 was hoogst primitief en eenzellig. Verkeerswegen waren er haast niet. De boeren leefden geïsoleerd in hunne dorpen, te midden van de onafzienbare vlakten en uitgestrekte bosschen. Elk landgoed en soms elk dorp vormde een kleine wereld op zichzelf. Bijna alles wat de boeren noodig hadden vervaardigden zij zelf; wat zij niet zelf konden maken kregen zij van hun landheer, die in betrekking stond met de kooplui in de naastbijzijnde, vaak dagreizen ver gelegen, stad. Geld circuleerde nauwelijks. Dit alles is eerst na 1861 veranderd. Er werden spoorwegen aangelegd; de industrie ontwikkelde zich; een bankwezen ontstond. Zoo wel de vrijgemaakte boer als zijn vroegere landheer moesten nu in geld gaan rekenen; hunne producten verkopen en uit de opbrengst koopen wat zij noodig hadden. Daarbij kwamen handelaars en geldschietters te pas; men begon te praten van prijzen, loonen, rente. Dat waren moeilijke problemen voor den eenvoudigen landbouwer, en kenners van het Russische platteland beweren, dat deze plotselinge overgang van de vroegere patriarchale samenleving tot het moderne geldverkeer een der voornaamste oorzaken is geweest van den hopeloozen nood, waarin zoowel boeren als landheeren weldra kwamen te verkeeren.

Maar terwijl de, door eigen wanbeheer geruïneerde, landadel op alle mogelijke manieren voortgeholpen werd — terecht zei men van het oude Rusland, dat niet de Tsaar, doch de 130.000 landheeren het regeerden — liet men den boer maar ploeteren. Bij zijn vrijmaking kreeg hij minder land dan hij noodig had en moest er meer voor betalen (in jaarlijksche termijnen) dan het waard was. Dit land bewerkte hij, zooals hij het van oudsher gewend was: primitief en stumperig. Zelfs in de vruchtbaarste streken wist hij niet half zooveel uit den grond te halen als een Hollandsche of Duitsche boer, en hij bezat noch de middelen, noch de kennis, om een intensiever bedrijf te voeren. De toch al geringe productiviteit van zijn arbeid werd nog verminderd door de eigenaardigheden van den gemeenschappelijken grondeigendom, door de hinderlijke bemoeienis van politie- en andere autoriteiten, en door ondragelijke belastingen. Het is waar, dat de directe belasting per hoofd der bevolking in Rusland, vergeleken met andere landen, betrekkelijk niet zoo zwaar was. De manier echter waarop zij geïnd werd en het lage welvaartsspeel, verhoogden den relatieven druk op de plattelandsbevolking. In het kort kwam de toestand hierop neer, dat de boer, om in het najaar zijn belasting te kunnen betalen, genoodzaakt werd (want het binnenhalen of „uithameren” der belastingen, zooals de Russische term luidde, geschiedde met alle onverbiddelijkheid) zijn graan tot elken prijs te verkopen, zelfs zonder genoech voor eigen gebruik over te houden, waarna hij dan dikwijls in het voor-

jaar tegen veel hooger prijs opnieuw moest inkopen — op crediet bij den dorpsvrek.

Onder deze omstandigheden kon van een vooruitgang van landbouw en landbouwer geen sprake zijn; inderdaad viel slechts achteruitgang, verarming en chronische hongersnood te constateeren. Er ontstond een ongerijmde wanverhouding tusschen arbeidsinspanning en arbeidsopbrengst enerzijds; tusschen arbeidsopbrengst en kosten van levensonderhoud anderzijds. Men zou het aldus kunnen uitdrukken, dat de arbeid van den boer, mits nuttig aangewend, zou moeten opleveren 100; dat hij in werkelijkheid produceerde 50; terwijl hij, om in eigen behoeften te voorzien, noodig had 80. Natuurlijk is dit niet meer dan een ruwe generalisatie, en er is geen land, dat zich minder tot generaliseeren leent dan Rusland. Echter heeft reeds in 1895 een onderzoek aan het licht gesteld, dat 52 pCt. van de boeren in Europeesch Rusland minder produceerden dan zij voor eigen gebruik noodig hadden; 32 pCt. produceerden juist genoeg, en slechts 16 pCt. hadden een overschot. Sindsdien is de verhouding stellig niet ten gunste van laatstgenoemde categorie gewijzigd, en het is dus in elk geval geen overdrijving te zeggen, dat de groote meerderheid der landelijke bevolking niet of nauwelijks kon bestaan van wat de grond opleverde.

Men bedenke, wat dit zeggen wil voor een volk, dat voor meer dan 85 pCt. uit landbouwers bestaat. Een onvermijdelijk gevolg daarvan was o.a. de opkomst van een talrijk agrarisch proletariaat, dat een bestaan zocht in de steden of in zwermen van de eene plaats naar de andere trok om lossen seizoenarbeid te verrichten. Er waren heele provincies, waar een derde der gansche landelijke bevolking jaar in, jaar uit, tot dit nomadische leven genoodzaakt was.

De boeren klaagden over gebrek aan land, en voor velen was dit de quintessens van het agrarische probleem, waarvan dan eene logische oplossing gelegen scheen in de verdeling van alle vrije kroondomeinen en groote particuliere landgoederen, de transmigratie van boeren uit de dichtstbevolkte streken naar de menschenledige vlakten van Aziatisch Rusland enz. Ongetwijfeld is die landkwestie een voorname aanleiding geweest tot de revolutionaire beweging onder de boeren, die de landverdeling van 1861 als een grievend onrecht beschouwden. Maar een eenvoudige berekening wijst uit, dat de verdeling van alle groote landgoederen een haast onmerkbare vergroting van ieders aandeel zou beteekenen, — nog daargelaten of een dergelijke verdeling practisch mogelijk zou zijn. In werkelijkheid heeft deze dan ook tot dusver niet plaats gehad. Hoe dit vraagstuk ten langen leste zal worden opgelost is op dit oogenblik nog niet te zeggen, maar zooveel is wel zeker, dat niet in die richting eene algemeene verbetering van het welvaartspeil der landelijke bevolking moet worden gezocht.

Alleen door betere bedrijfsmethodes en een intensievere bewerking van den grond kan het productievermogen van den Russischen boer worden verhoogd en vooral daarop dient derhalve elke rationeele agrarische politiek in Rusland te worden geconcentreerd. Het zal zeker niet gemakkelijk zijn, dit in practijk te brengen — gegeven het spreekwoordelijke conservatisme van den landbouwer. Gelukkig echter bestaat er wel eenige grond om aan te nemen, dat de Russische boer in de verlopen jaren van oorlog en revolutie veel geleerd en ervaren heeft, en dat vooral de jongere generatie zeer ontvankelijk geworden is voor nieuwe denkbeelden. Merkwaardig zijn de staaltjes van leergierigheid, die men juist uit de breede volksmassa verneemt en erkend moet worden, dat het nieuwe régime zijn best doet, om betere productie-methodes te populariseeren.

Intusschen veronderstelt de intensievere van het landbouwbedrijf, behalve den goeden wil van den boer en de goede voornemens van de regeering, een economisch en financieel stelsel, dat den boer ook de materiele mogelijkheid geeft, zijn bedrijf te verbeteren. In

dit opzicht is het oude régime ontegenzeggelijk tekort geschoten. Het heeft niet voldoende rekening weten te houden met de levensbelangen van den landbouw — den grondslag van de Russische volkswelvaart. Die grondslag is in 1861 slecht gelegd; men heeft er de draagkracht van overschat en er een geweldig nieuw gebouw op gezet — wat wonder dat het, na reeds meermaalen dreigende scheuren te hebben vertoond, ten slotte onder de lawine van den wereldoorlog is ingezakt?

De financieel-economische politiek der tsaristische regeering sedert de tachtiger jaren, d.i. het stelsel Wysnegradsky-Witte, concentreerde zich voornamelijk op de invoering en handhaving van den gouden standaard, de bevordering en bescherming van de groot-industrie, den aanleg van spoorwegen en, in noodzakelijk verband met dit alles, de aantrekking van buitenlandsche kapitalen en een geforceerden export.

In beginsel viel op die politiek niets aan te merken. Het eene vloeide logisch uit het andere voort. Het geldwezen vereischte dringend hervorming; het daartoe benodigde goudfonds kon alleen worden gevormd uit buitenlandsche leeningen en uitvoer-overschotten. Ter bevordering van den uitvoer waren spoorwegen noodig; om deze met de gewenschte snelheid aan te kunnen leggen, moest het buitenlandsche kapitaal weer te hulp komen. In plaats van dit in te voeren in den vorm van spoorwegmateriaal, was het rationeel en uit staatkundig oogpunt verkieselijk om, met behulp van datzelfde buitenlandsche kapitaal, een nationale metaal-industrie in het leven te roepen, aangezien de vereischte grondstoffen immers ruimschoots in Rusland zelf voorhanden waren. Deze nieuwe industrie moest door hooge toltarieven beschermd worden, eerstens om haar bestaansmogelijkheid te verzekeren, tweedens om, ter wille van de betalingsbalans, den invoer te beperken.

De betalingsbalans — daarin schulde het gevaar van deze politiek. De toenemende kapitaalschuld aan het buitenland maakte die balans uiterst precair; zij oefende een onevenredigen druk uit op het toch reeds zwaar belaste nationale inkomen en deed het zwaartepunt van het economische leven steeds verder over de landsgrens verschuiven. De indirecte belastingen, die drie vierde van het staatsbudget moesten dekken, drukten op tal van eerste levensbehoefden.

Zoo berustte het stelsel niet op eene normale ontwikkeling der volkswelvaart, doch op haar uitputting. Vooral gold dit van Wysnegradsky's goudpolitiek, door een van zijn talrijke critici gequalificeerd als „mercantilistische roofbouw". Met alle macht en vaak niet onbedenkelijke middelen forceerde hij den graan-export; dat deze voor een belangrijk deel geschiedde ten koste van de volksvoeding, beschouwde hij als een zaak van secundair belang. „Zelf zullen we desnoods niet eten, maar we moeten exporteeren!" was een van zijn gevleugelde woorden. Zoo is het ook uitgekomen. In het laatste jaar van zijn ministerschap (1891) werd het land getroffen door een misoogst en, als gevolg daarvan, een hongersnood van ongekende afmetingen. „Hartstochtelijk werkend aan de ophooping van zijn goudvoorraad, lette Wysnegradsky niet op den polsslag van het land; merkte hij niet, dat de pols zwakker en zwakker werd en dreigende atrophische symptomen intraden. Hij zag niet of wilde niet zien, dat de schitterende resultaten van zijn financieel beheer gekocht waren voor den prijs der volksuitputting." (Schwanebach).

Onder Witte kreeg de hervorming van het geldwezen haar beslag. Zijn elfjarig bewind, dat wel tot de meest opmerkelijke episodes in Ruslands financieel-economische geschiedenis behoort, stond hoofdzakelijk in het teeken van den spoorweg-aanleg en van den koortsachtigen groei der industrie. Hij verdrievoudigde de lengte van het spoorwegnet (waaronder de Siberische magistraal); de waarde der industriele productie nam toe met 130 pCt. en overtrof daarmede

de waarde der agrarische productie — een feit, dat men placht aan te halen ten bewijze van het overwegend belang van Ruslands industriële ontwikkeling voor de algemeene ontwikkeling van het land.

Maar deze industrialisatie is geschied ten koste van den landbouw. De snelle uitbreiding van het spoorwegnet heeft wel den handel gestimuleerd en tot de ontwikkeling van nieuwe hulpbronnen bijgedragen; het meest echter hebben daarvan de exporteerende rayons en de ver afgelegen Aziatische provincies geprofiteerd, terwijl het uitgeputte centrum slechts de lasten kreeg te dragen van de exploitatie-deficiten.

De imposante façade van Witte's stelsel verborg eene onrustbarende verarming, ja de fysieke degeneratie van de landbouwende bevolking. (Dit laatste bewezen o.a. de ontstellende resultaten der leger-recruterende). Zoo ernstig was, aan het eind van Witte's bewind, de toestand vooral in Centraal Rusland geworden, dat de regeering, op initiatief van Witte zelf en onder diens voorzitterschap, eene groote enquête op touw zette tot bestudeering van de nooden van het platteland. Het resultaat van dit onderzoek was niet veel meer dan één lange aanklacht tegen het heerschende financieel-economische régime, — één wanhoopskreet over de ellendige uitmergeling van „kern-Rusland”.

Kort daarop is de revolutie van 1905—06 gevolgd, gewelddadig onderdrukt door Stolypin, wiens agrarische politiek zich op merkwaardige wijze bij Witte's „systeem” aansloot. Zij heeft het landlooze proletariaat, dat volgens Witte de arbeidskrachten moest leveren voor de groote industrie, sterk doen toenemen, en daarmee een nieuw element van onrust en onvrede geschapen. Het is vooral uit deze proletariërs, dat later de bolsjewiki op het platteland de „armoe-comités” hebben gerecrueteerd, die de kern zijn geworden van de dorps-sowjets.

J. H. COHEN STUART.

MEDEZEGGENSCHAP.

II.

Allengs heeft de Vakbeweging der arbeiders zich al krachtiger doen gelden bij de vaststelling der arbeidsvoorwaarden.

De tijd ligt evenwel nog niet zoover achter ons, dat herhaaldelijk om de „erkenning” van de Vakorganisatie moest worden *gestreden*.

Er is thans bij velen groote sympathie, naar het schijnt, voor georganiseerd overleg. Ik heb wel eens den indruk, dat die „sympathie” vooral te verklaren valt uit antipathie tegen de bemoeiingen van den wetgever. Maar hoe dit zij — het is in elk geval verheugend, dat de tegenstand, waarmede de Vakorganisaties gedurende een reeks van jaren hadden te worstelen, althans in de meeste industriële bedrijven vrijwel gebroken is.

Die tegenstand is fel geweest. Met kracht is tegenover de opkomende Vakbeweging het „Herr-im-Hause”-standpunt der werkgevers verdedigd. De werkgever bepaalde de arbeidsvoorwaarden. Hij stelde, veelal zonder overleg met de arbeiders, arbeidsreglementen vast, waarnaar de fabriekers zich onvoorwaardelijk hadden te gedragen. Arbeiders, die het waagden om zich te organiseren, werden meermalen met ontslag bedreigd!

Met allerlei middelen heeft men de Vakorganisatie bestreden. Soms werden ruwe methoden in toepassing gebracht. Maar ook heeft men wel door het in het leven roepen van instellingen, waarin een goede gedachte uitdrukking vond, den voortgang van de vakvereenigingen pogen te stuiten. Ik denk hier aan Fabrieksraden, aan de z.g.n. „Groepsvertegenwoordiging”, aan het participatiestelsel. Op zichzelf sympathieke instellingen. Maar wie ze invoerde met de openlijke of meer bedekte bedoeling, om de eigen organisatie der arbeiders tegen te staan, zag zijn pogen veelal niet met het gewenschte succes bekroond. De begeerde be-

drijfsvrede, de harmonische verhouding werd niet verkregen.

Bekend is, hoe bijv. de South Metropolitan Gas Company, na de groote Engelsche dokwerkersstaking in 1889 kwam met het systeem van deelname in de winst. Evenwel, de werklieden zouden bij een staking, onder welke omstandigheden ook, hun rechten verliezen. Ja, nog sterker, dit zou eveneens het geval zijn, indien zij lid werden van een Vakvereeniging! Door de actie der organisaties moest de directie beide bepalingen schrappen. Maar het is geen wonder, dat een dergelijke historie het wantrouwen der arbeiders gaande maakte!

Thans hooren wij telkens het collectief contract prijzen. De regelingen der collectieve overeenkomst worden verre verheven boven de regelingen van den wetgever.

Maar wat zeide destijds *Giesberts*, een der meest bekende voormannen van de Christelijke Vakbeweging in Duitschland? Met een beroep op tal van feiten, moest hij verklaren: „Het collectief contract, dat zoo geprezen wordt, omdat het den vrede in het bedrijf verzekert, is niet opgekomen uit het beter inzicht der werkgevers en vrijwillige erkenning der arbeiders-eischen, maar is vrucht en resultaat van bittere werkstakingen.”

Er zijn wel verontschuldigungen. Niet alleen aan de werkgevers mag men het gebeurde wijten. Ongetwijfeld heeft ook de prediking van den klassenstrijd, de vermenging hier en elders van het werk der Vakorganisatie met de politieke strevingen van de sociaal-democratie, in meer dan een geval den blik op de nieuwe toestanden en verhoudingen verduisterd. Maar *dit* feit kan niet geloofwaardig: de strijd der arbeiders tegen het individualisme, tegen de alleenheerschappij van den werkgever ook bij het vaststellen der arbeidsvoorwaarden, moest met groote hevigheid gevoerd worden. Zonder resultaat echter is die strijd niet geweest. Reeds de breede ontwikkeling van het instituut der collectieve contracten bewijst het. Ook wordt in een aantal contracten niet uitsluitend gesproken over loon en arbeidsduur. Een regeling van de „rechtspositie” der arbeiders ontbreekt niet meer gansch en al. De regeling moge nog onvolledig, ja weelszins gebrekkig zijn, dat hier in de laatste jaren een niet geringe vooruitgang valt te constateeren, moet worden toegestemd.

Al meer won de gedachte veld, dat arbeiders en werkgevers beide belang hebben bij een goede functioneering van het bedrijf. Bittere ervaring leerde, dat niet voortdurende strijd de oplossing kan brengen, maar dat overleg en samenwerking moet worden gezocht.

Toch is de toestand nog verre van bevredigend. Bij het overleg over de arbeidsvoorwaarden blijkt herhaaldelijk, dat men moet spreken en beslissen terwijl men, althans van arbeiderszijde, niet beschikt over de gegevens, die tot het vellen van een wel-overwogen oordeel in staat stellen.

De arbeiders wenschen de arbeidsvoorwaarden zoo goed mogelijk geregeld te zien. Dat kan niemand euvel duiden. Maar is de *economische mogelijkheid* aanwezig? Zijn de resultaten van het doorsnee-bedrijf van dien aard, dat hetgeen de arbeiders vragen ook kan worden gegeven? Is er een redelijke verhouding tusschen kapitaalrente, ondernemerswinst en arbeidsloon? Deze en andere vragen komen op. Moeten nu de onderhandelaars, die als vertegenwoordigers der arbeiders optreden, maar steeds genoegen nemen met de verklaringen der werkgevers? Moet ook hier geen toepassing vinden de bekende regel: „wie beweert, moet bewijzen?” De vraag moet m.i. bevestigend beantwoord worden door wie het overleg zoo vruchtbaar mogelijk wil doen zijn en een resultaat wil bereiken, dat *bevrediging* wekt.

De huidige toestand op het terrein van den arbeid is onbevredigend, óók om de volgende redenen.

De arbeidersstand heeft, dank zij zijn organisato-

rische kracht, zijn invloed op de wetgeving, zijn toenemende ontwikkeling, al meer een *leidende* positie verkregen in het leven der volken. Scherp steekt daartegen in menig opzicht af de positie van de arbeiders in het *bedrijfsleven*. Ook al is er zeker „medezeggenschap” bij de vaststelling der arbeidsvoorwaarden, dan is toch voor het overige de *politiek* invloedrijke arbeider *economisch* nog héél zwak, zijn positie in het bedrijf nog weinig stevig. Verschillende handelingen van de ondernemers zijn voor de arbeiders reeds met het oog op de werkgelegenheid van groot belang. Men denke aan allerlei prijsbepalingen, die de vraag beïnvloeden. Aan productie-beperking met het doel, om de prijzen op een hoog peil te handhaven. Toch worden al deze belangrijke zaken meestal geheel buiten de arbeiders om geregeld. Zelfs is de invloed der arbeiders bij het verlenen van ontslag in het algemeen nog gering. Eveneens ontbreekt heel vaak behoorlijk overleg bij het invoeren van nieuwe arbeidsmethoden. Door dit alles ontstaat telkens weer strijd, die voor de volkswelvaart noodlottige gevolgen heeft. En al wordt ook openlijke strijd voorkomen, dan is toch de toestand meermalen van dien aard, dat de rechte *toewijding* bij de arbeiders ontbreekt.

Het wijst op disharmonie, op ongezonde sociale verhoudingen, dat de Vakorganisatie nog altijd door velen alleen gerespecteerd wordt, omdat zij, op een gegeven oogenblik over de macht beschikt om de productie te *verstoren*. Dat moet anders worden. De organisatorische kracht van de arbeiders moet juist aan de *verhooging* der productie dienstbaar worden gemaakt. Gelukt dat niet, worden de tegenstellingen op het gebied van het bedrijfsleven niet al meer verzoend, dan is de toekomst donker. De stijgende productiviteit, waaraan de wereld behoefte heeft, is zonder hartelijke medewerking van de arbeiders niet te verkrijgen.

Daar zijn er, die meenen, dat de tegenstellingen niet verzoend kunnen worden bij behoud van het particuliere bedrijf. En nu moge men daartegen krachtige argumenten aanvoeren, men moge de socialisatieplannen scherp en juist critiseren, zolang het niet gelukt om aan de arbeiders een meer *volwaardige positie* in het bedrijfsleven te verzekeren, zal de drang naar een groote verandering levendig blijven en wellicht leiden tot niet onschadelijke proefnemingen.

Er is thans bij vele ondernemers — ik wees er reeds op — een sterke antipathie tegen de vergaande bemoeiing van den Staat met de regeling van overwerk, enz. Maar wie hier alleen negatief optreedt, of hoogstens aanbeveelt overleg tusschen den ondernemer en „zijn” arbeiders, zal weinig duurzaam succes bereiken.

Het heeft den schijn, alsof de oppositie tegen de sociale politiek vrij sterk is. Maar ik geloof, dat, al heeft zij een bondgenoot in de malaise, zij toch minder „sterk” is dan velen vermoeden. Al zou het echter aan de oppositie gelukken, om de sociale wetgeving tijdelijk op belangrijke punten te verzwakken, dan zou dit succes haar niet baten. Stellig zou daardoor het *algemeen belang* niet gediend worden. Sociale onrust, strijd en verbittering zouden er komen. Of men het wil erkennen of niet: de arbeidersbeweging is tot groote krachtsontplooiing gekomen en zij laat zich niet meer terugdringen. Economische toestanden kunnen haar belemmeren bij het streven naar de verwezenlijking van zekere materiele eischen. Hoe méér zij voor de economische mogelijkheden een oog toont te hebben, hoe *voorzichtiger* zij optreedt, hoe beter. Maar de *moreele kracht*, waarover de beweging beschikt, die streeft naar een volwaardige positie van de arbeiders, zowel in het bedrijfsleven als in den Staat, kan door geen tegenstand worden gebroken.

Wil men de sociale wetgeving minder ambtelijk, minder stroef zien uitgevoerd, — wat nog volstrekt niet beduidt een verlenging van den normalen arbeidstijd voor een lange periode —, dan moet men zich aansluiten bij hetgeen leeft in de arbeidersbeweging zelf.

Men wil daar zeker niet de *wet* zien vervangen door organisatorische regelingen. Indien al ooit, dan acht men daarvoor stellig nu nog niet den tijd gekomen. Maar wél wenscht men bij de *uitvoering* van de wettelijke maatregelen een minder passieve rol te vervullen. Binnen zekere grenzen begeert men voor de *organisaties* meerdere vrijheid van beweging. Niet ten onrechte werd dezer dagen opgemerkt, dat in Duitschland de regeling van het overwerk vlotter liep dan hier, omdat men er de „Bedrijfsraden” had en een *sterkere* bemoeiing van de Vakorganisatie met den arbeidsduur.

Zoo wijst ook dit in de richting van „medezeggenschap” der arbeiders.

Maar nu moet men bij de praktische uitwerking van deze gedachte zich wachten voor een in het verleden gemaakte fout. Niet zonder opzet herinnerde ik aan de tegenwerking der Vakorganisatie zelfs door middel van in menig opzicht te waardeeren instituten. Men moet zich steeds zooveel mogelijk aansluiten bij wat in de maatschappij groeide. Daaruit vloeit m.i. onmiddellijk voort, dat men niet de onderneming en de arbeiders, die daarin werkzaam zijn, op zichzelf moet beschouwen, maar vooral het Bedrijf — hier bedoeld als complex van ondernemingen — in het oog moet vatten. Ik zeg daarmee niet, dat ik ben tegen elke vertegenwoordiging van de arbeiders in de afzonderlijke ondernemingen. Neen; maar wél dat dáárin niet het voornaamste moet worden gezien.

Wordt het zwaartepunt gelegd in een regeling van het „medezeggenschap” der *organisaties* in de zaken van het *Bedrijf*, dan wegen allerlei bedenkingen, die tegen het „medezeggenschap” der arbeiders van onderscheiden kant worden aangevoerd, minder zwaar.

Ik moet natuurlijk over die bedenkingen, over de consequenties, die men ducht van een gaan in de door mij hier aanbevolen lijn, alsook over de grenzen van het „medezeggenschap”, nog een en ander zeggen.

Arnhem.

C. SMEENK.

LONDENSCHER CORRESPONDENTIE.

Het werkloosheidsvraagstuk; het rapport der Geddes-bezuinigingscommissie; loon- en arbeidsduurvragen in eenige takken van bedrijf; omvang der handelsbeweging over 1921 vergeleken bij 1913; redevoeringen van bankpresidenten.

Onze Londensche correspondent schrijft ons d.d. 28 Januari 1922:

The process of disillusionment as to the immediate outlook continues, and has been powerfully assisted by the speeches of the various Bank Chairmen, who have been giving vent to their opinions on subjects of current interest, as well as by the publication of the latest official figures of the volume of unemployment, which show that on Jan. 17 there were out of work some 1,9 millions of persons, though the number is fractionally smaller than on the previous recorded date. Under these circumstances, it is clear that revival is a long way ahead, in spite of the fact that these figures must not be taken au pied de la lettre, since unemployment among women is due very largely to voluntary causes, in particular to refusal to accept domestic service. In spite of this biasing factor, the unemployment problem is acute enough to warrant the gravest anxiety, especially as it is leading to wild extravagance in certain local governing areas. Thus, the Poplar Board of Guardians, always the most light-hearted on the subject of adequate relief, have a day or two ago increased the scale of relief to such a point, that an unemployed person with a small family will henceforth enjoy almost twice as much as if he were drawing the wages of an unskilled labourer in the same district. Such a relief scale may not be more than is necessary to provide the essentials of efficiency, considered from the

absolute standpoint, but it is fairly clear that it will hardly conduce to a willingness to return to the paths of regular work on the part of recipients.

This kind of action makes the path of those who desire to avoid an unreasoning reaction in public expenditure very much more difficult. The delay in publishing the Report of the Geddes Committee has not prevented the greater portion of its proposals from becoming public property. In the main, the economies to be achieved will be at the expense of armaments and of social reform, education especially coming off rather badly. The educational interests are alarmed, as well they might be, but it becomes difficult to stress the necessity of paying attention to the needs of human capital, if local authorities show themselves so hopelessly uneconomical as the Poplar Guardians have just done. Meanwhile, it is said that publication of the report is being delayed in consequence of dissensions within the Cabinet, and that the attack is being led by the Colonial Minister, on the ground that military expenditure will be cut down to a dangerous degree if the proposals are adopted. The issue is thus no longer one between the „economists” and the spending departments as a whole, but rather between several lines of expenditure. A defeat of social reform in favour of a maintenance of military expenditure is not an issue which will conduce to social stability.

The Labour position has been eased for the moment by the publication of the terms of the award in the matter of the Scottish railways. The report of the National Wages Board is unanimous, with the exception of the representatives of the Scottish railways themselves. In other words, the principles of the settlement have been accepted by the representatives of the traders and of the English railways, as well as by the mens representatives. In essence, the settlement is a victory for the men on the subject of the eight-hours day, and a victory for the railways on the question of the wages bill. The principle of the eight-hours day is upheld, though it is provided that in special cases, there shall be a spread-over of work up to ten or even twelve hours. This was of course inserted in order to meet the case of the small stations, where, if the total length of the working day is kept at eight hours, only about four hours actual work, or even less, will be done. On the question of wages, however, important reductions are accepted by the men, though it is provided that in no case shall wages fall below the minima accepted after the great railway strike. A further concession to the financial interests involved is the provision that a youth shall not draw adult wages before he is 20, instead of 18, as is the case now. Perhaps the most important provision, from the mens standpoint is the one which provides that the scheme will not be regarded as a precedent in future cases, which, therefore, must be argued on their merits. This is intended to prevent the English companies from simply asking for the same concessions as the Scottish, without further argument.

In the Engineering Industry, on the other hand, the men have balloted against the new agreement with the employers, by which the right of the employers to exercise „managerial functions” is expressly recognised, as well as the right of the employers to decide when overtime is necessary. What the outcome will be is not yet clear, since there may be a lock-out of the men.

Wage reductions, on the other hand, are being accepted more or less willingly. Among pending wage negotiations are those of the Dock-Labourers and a further reduction of wages in the Cotton-Industry is spoken of.

The Board of Trade has now issued a report on the volume of foreign trade in 1921, as compared with 1913 and 1920. The position as compared with the first named year is as follows:

	Values in Mill. £ Stg.			
	1st Quart.	2nd Quart.	3rd Quart.	4th Quart.
Total Imports				
1921 as declared .	307,6	264,1	256,0	259,0
1921 revalued on				
1913 prices	140,0	137,8	140,7	152,5
1913 as declared .	196,3	182,5	179,0	211,0
Re-Exports				
1921 as declared . .	26,8	22,8	28,0	29,4
1921 at 1913 prices	17,2	17,7	26,0	24,8
1913 as declared .	31,1	28,0	23,3	27,2
Exports of U. K. Goods				
1921 as declared .	227,8	141,1	150,0	184,5
1921 at 1913 prices	68,2	49,8	62,1	81,6
1913 as declared .	127,3	129,8	133,7	134,5

Thus, whilst the volume of British exports in the first quarter of last year, revalued on the basis of 1913 prices, was only 53.5 percent of those of the same period of 1913, exports in the last quarter of 1921 were over 61 per cent of those of the same period in 1913. Whilst the exports in June-July last year were considerably below those of the same period of 1920, both estimated at 1913 prices, in the last month of the year they were the same as in 1920. In 1920 the volume of trade was falling at the end of the year, in 1921 it was rising, though the rate of increase was again falling off.

For the whole year, the position is as follows:

	Volume of Trade		
	Percent of that of 1913		
	1921	1920	1919
Total Imports	74,3	88,1	88,4
Re-Exports	78,1	90,3	78,2
Exports of U. K. Produce . .	49,8	70,9	54,9

The most striking occurrence this week has undoubtedly been the series of speeches of Bank Chairmen at the annual meetings of their shareholders. The three principal factors discussed have been taxation, currency, and the revival of trade. It is naturally impossible to give more than a résumé of the views of the best-known of these gentlemen.

Whilst the feeling that the worst was over, was generally expressed, no support was given to the optimistic views current some little while ago.

The Safe Guarding of Industries Act came in for a good deal of rough handling. It may be remarked by the way that still another industry is seeking protection: this time it is the Light Casting Association which is seeking the help of the Act. This trade association was the subject of a somewhat unfavourable report by the Profiteering Committee, and the cross-examination of the witnesses led to rather heated passages.

On the Currency Issue, the views expressed were diverse. Both McKenna and Mr. Goodenough attacked deflation, holding it to be responsible for much of the current distress, and both wanted stability, though this did not prevent Mr. Goodenough from more than hinting that we should have also cheaper money. He did not think that we should blindly follow the lead of the Americans, so that whether or not they further reduced rates, he seemed to imply that we should. At the meeting of the National Provincial Bank, Sir W. N. Goschem spoke strongly in favour of a return to the gold standard, and attacked the idea of a devaluation of the pound sterling.

Mr. McKenna devoted a good deal of attention to the question of the indemnity, and argued that it was responsible for increasing the difficulties of the present trade position. If an indemnity was to be paid, it should be paid in goods like potash, sugar and timber, and in any case the volume of payments was bound to be limited to the available export surplus after meeting the cost of imports. Other speakers also spoke to the effect, so that one is justified in saying that the banking fraternity has done something to hasten the process of enlightenment on these matters. Naturally, the high rates of taxation came in for a good deal of criticism.

It cannot be said that the City looks forward with much confidence to Genoa, though it is hoped that the Russian question will at any rate be solved there. The exclusion of any discussion of German reparations has taken the stuffing out of the Conference otherwise, and not much disappointment will be felt if the whole matter is shelved for the time being.

Tot ons leedwezen zien wij ons genoodzaakt het tweede deel van de beschouwing van Dr. W. Mautner „De Jongste Uitbreiding der Koninklijke Shell-Groep” een week te doen overstaan. — Red.

AANTEKENINGEN.

De toestand in de Zoutindustrie. — De heer J. P. Vis, directeur der N.V. Koninklijke Nederlandsche Zoutindustrie, schrijft ons:

Onder Minister Pierson werd bij de wet van 27 September 1892 de accijns op het zout teruggebracht van f 9,— op f 3,— per 100 Kilo; in overeenstemming met dezen maatregel werd het invoerrecht op geraffineerd zout van f 12,— tot f 4,— verlaagd. Hetgeen hier op neerkomt, dat bij invoer van ruw zout (de grondstof voor het geraffineerde zout) f 3,— en bij invoer van geraffineerd zout f 4,— betaald moet worden.

Alle ziederijen hier te lande zijn ingericht op de verwerking van ruw zout, dat vanuit het buitenland wordt aangevoerd; tot voor eenige jaren wist men niets van het bestaan van het zout in eigen bodem. Die eene gulden verschil tussehen inkomend recht en accijns dekte nagenoeg de kosten van het ruwe materiaal, dat de buitenlandsche salines slechts voor het oppompen hadden door den ondergrondschen zoutlagen water toe te voeren. Er was dus evenwicht, hetgeen verklaart, dat vóór den oorlog, bij een totaal binnenlandsch debiet van rond 65.000 ton, slechts 2000 ton geraffineerd zout werd ingevoerd.

De belangrijkste factoren bij de productie van geraffineerd zout zijn: pekkel (onder- of bovengronds door oplossing verkregen), steenkool en arbeidsloon; waarbij komen: vracht en emballage. Aangezien de prijzen van steenkool en vracht beheerscht worden door de arbeidslonen, is het te begrijpen, dat onze zoutindustrie tegenwoordig een moeilijken tijd doormaakt; bij den tegenwoordigen markenkoers is het Duitsche loon minder dan een derde van het onze. In het afgelopen jaar werd dan ook het tienvoudige van vóór den oorlog naar hier uitgevoerd, nl.: 20.000 ton, en het is alleen door het wagengebrek in Duitschland, dat er niet veel meer werd ingevoerd. Op een bijeenkomst met eenige vertegenwoordigers van Duitse salines werd door hen gezegd (en nader ingewonnen informaties bevestigen dit), dat de in ons land verkregen prijs het dubbele was van dien in Duitschland en dat uit dien hoofde dan ook in 1922, als wanneer het wagenpark belangrijk zou zijn uitgebreid, ons land met hun zout overstromd zou worden, ingeval wij niet bereid werden bevonden tot een overeenkomst.

Dit gevaar nu is niet denkbeeldig: de z.g. staats-salines achten niet op winst, wanneer men het werkvolk slechts aan 't werk kan houden; beschouwt men daarenboven de te exporteerden hoeveelheid als overproductie, dan zijn de meest absurde prijzen te verwachten.

Zelfs onze saline staat hiertegenover in een ongunstige positie. Met haar 30.000 ton productievermogen is zij klein in vergelijking met de reeds sedert jaren (sommige zelfs eeuwen) bestaande inrichtingen van 70 tot 120 duizend ton; op háár drukt nog de volle last der afschrijvingen, die bij de buitenlandsche tot een minimum gebracht zijn.

Onder deze omstandigheden vraag ik mij af, of een verhooging van het invoerrecht met bijv. 50 cent gerechtvaardigd zou zijn. De invoer zou daardoor zeer zeker beperkt worden, zonder dat de prijs van het

zout daardoor beïnvloed werd, want een verhooging van prijs zou den invoer weer doen stijgen; ons werd slechts een wapen in de hand gegeven om de Duitschers binnen de perken te houden. Immers: wij zouden kunnen zeggen: „brengt ge ons tot vertwijfeling, dan zijn wij bereid eenigen tijd zonder winst te werken en in dat geval kunt ge met die f 4,50 inkomend recht (alzoó een achtste verhooging daarvan) niet zonder verlies tegen ons optreden. En mocht ge daartoe bereid zijn, dan kunnen wij rustig afwachten, want elken dag wordt uw concurrerend vermogen minder, daar langzamerhand de binnenlandsche waarde der mark gelijk moet komen aan de buitenlandsche waarde”.

Slechts ééne ziederij werkt nog nagenoeg op volle capaciteit, omdat zij een speciaal soort produceert; de andere zijn op een viertal na gesloten. Wat heeft men eraan, als zij totaal verdwijnen en de Oostelijke burenen hier heer en meester worden! Mij dunkt, dan kan beter onder het noodige voorbehoud een tijdelijke invoerbelemmering plaats vinden.

Stand der cultures en uitvoer gedurende het derde kwartaal 1921, in Suriname. ¹⁾ — De weersomstandigheden waren gunstig.

Het groote regenseizoen, dat laat intrad, hield lang aan. In September, gewoonlijk een der droogste maanden van het jaar, viel nog 111³/₁₀ mm. regen, wat de verschillende cultures, maar vooral aan de rijstcultuur zeer ten goede is gekomen.

De stand der cacaoavelden is vrij goed, de hoofdpluk is afgelopen, de oogst was echter, zooals zich liet aanzien, minder dan in 1920. De kans op een goeden napluk is nog onzeker.

In Augustus-September trad de krullotenziekte vrij sterk op en gingen vele cacaovruchten aan versteeving verloren.

De Liberiakoffie staat er goed voor, overal is men druk bezig met den pluk, de oogstvooruitzichten zijn bevredigend.

Voor den groei van het suikerriet was het seizoen gunstig, over 't algemeen is de stand van dit gewas goed.

Zooals reeds werd opgemerkt, hield het regenseizoen lang aan, dat vooral aan de rijstaanplantingen ten goede is gekomen. Hoewel laat geplant, heeft het gewas zich grootendeels normaal kunnen ontwikkelen, en zijn de vooruitzichten op een goeden oogst belangrijk gestegen.

De maïsproductie was tot nog toe alleszins bevredigend.

Ook wat betreft de stand der kleine landbouwgewassen als bananen, cassaven, bataten enz. kon deze vrij goed genoemd worden.

De plaatselijke markt kon van genoemde artikelen ruimschoots worden voorzien, terwijl de uitvoer daarvan gestadig toeneemt.

De uitvoer der voornaamste producten bedroeg in het 3e kwartaal aan:

	Juli 1921	September 1920	Januari 1921	September 1920
Balata	K.G. 124.797,5	170.205	203.451	289.747
Cacao	625.119	734.026,5	1.369.979,5	1.580.185
Koffie	281.140	261.739	735.832,5	751.793,5
Mais	118.538	69.650	355.438	376.932,5
Suiker	1.129.410	1.297.465	4.749.017	4.326.712
Rum 50 % ..	L. 68.623	27.762	127.864	136.616 ¹ / ₂
Melasse....	—	120.304	53.760	130.954
Huiden	K.G. —	6.108	9	14.454
Hout.....	M ³ . 396,8	1.087,6	1.924,7	3.337,5
Letterhout..	K.G. 60.025,5	12.957,5	67.932	54.120,5
Goud.....	Gram 79.097,4	135.101,5	197.446,1	367.155,9
Bataten ..	K.G. 82.922	59.326	243.278	83.029,5
Groenten ..	5.000	990	13.000	4.025,5
Vruchten ..	6.722	495	19.105,5	495

Indexcijfer van Oceaanvrachten. — Sinds korten tijd stelt de Fed. Res. Board een indexcijfer samen voor de zeevrachten, in het verkeer tus-

¹⁾ Zie pagina 914 van den vorigen jaargang.

schen de Vereenigde Staten en Europa genoteerd. Als grondslag worden genomen de noteeringen der vrachtenmarkt voor graan, provisions, katoen, katoenzaadolie en bloem in zakken.

Voor iedere groep havens van Europa wordt een indexcijfer vastgesteld, waarbij met de beteekenis van de diverse genoemde artikelen in het verkeer met die havengroep rekening wordt gehouden en ter bepaling van het indexcijfer voor Europa worden dan de havengroepen naar hun „gewicht” in aanmerking genomen.

Het resultaat dezer berekeningen over 1920 en de eerste elf maanden van 1921 vindt men neergelegd in onderstaande tabel. Erg florissant ziet deze er niet uit, wat trouwens te verwachten was. In twee jaar ongeveer is het algemeen niveau tot op bijna een vierde van zijn oorspronkelijke hoogte gedaald.

Wat de laatste in de tabel vermelde maand betreft, ook deze geeft nog weer een daling van beteekenis te zien, waartoe alle groepen, die voor de Fransche Atlantische kust uitgezonderd, hebben medegewerkt, welke laatste nog niet weer beneden het niveau van Maart 1921 gedaald is. Lagere noteeringen voor katoen en graan zijn grotendeels aansprakelijk voor de daling in November, vergeleken bij October; de noteeringen voor de andere goederen bleven vrijwel gelijk. In tegenstelling met de neiging tot dalen van berth rates voor verschillende goederen gedurende November zij er de aandacht op gevestigd, dat de noteeringen voor het charteren van volle ladingen uitgesproken vaster waren dan in October. Charter-noteeringen zijn echter sneller gedaald sinds den oorlog dan oceaانvrachten voor stukgoed en een indexcijfer voor charter-noteeringen, beginnende in Januari 1921 zou dan ook een sterkere daling te zien geven dan de algemeene index, dien men hieronder aantreft.

(Noteeringen van Januari 1920 = 100).

Maand.	Van Atlantische havens der V. S. naar					
	Groot Britt. en Ierland	Fransche Atl. havens	Nederland en België	Scandinavië	Middell. zee	Geheel Europa
1920						
Januari	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Februari	96,5	86,9	83,3	90,1	91,1	90,3
Maart	91,2	78,5	78,0	84,6	79,5	83,4
April	90,2	87,2	78,9	82,7	72,2	83,5
Mei	96,2	85,9	87,3	82,5	75,2	87,5
Juni	101,2	87,1	89,5	82,1	76,5	90,0
Juli	96,0	85,6	82,1	82,0	75,3	86,3
Augustus	85,7	77,9	70,4	82,1	73,2	78,5
September	86,7	73,7	66,9	82,1	71,6	76,9
October	84,9	68,9	70,9	75,3	69,6	75,4
November	77,8	51,6	59,9	59,6	59,2	63,8
December	72,3	38,5	47,0	51,6	49,2	53,6
1921						
Januari	60,7	30,2	34,1	42,9	43,2	43,3
Februari	54,7	27,7	29,2	30,9	43,8	38,5
Maart	49,3	24,6	28,3	30,8	42,2	35,9
April	50,1	32,6	36,6	29,4	35,7	39,0
Mei	50,6	35,0	38,2	31,3	34,6	40,1
Juni	42,7	34,7	38,3	31,3	34,0	37,6
Juli	42,5	33,2	37,0	29,0	34,7	36,8
Augustus	42,9	33,4	36,7	28,4	34,3	36,7
September	41,8	32,7	35,8	28,2	33,6	36,0
October	37,0	28,5	30,7	26,7	33,3	32,3
November	33,5	25,0	25,2	24,0	32,9	28,8

BOEKAANKONDIGING.

Dr. H. J. F. W. Brugmans en J. L. Prak: Een psychologische analyse van de telefoniste. No. 3 van de Mededeelingen van de Dr. D. Bos-Stichting. J. B. Wolters, Groningen, den Haag 1921.

Naast alle ellende, die de wereldoorlog na zich sleept, mag een verhoogde belangstelling voor vraag-

stukken van psychotechnischen aard toch als een saldo worden geboekt. De pogingen om het verlies, dat de quantiteit der arbeidskracht in den oorlog onderging, door een verbetering der hoedanigheid goed te maken, hadden te belangrijke resultaten opgeleverd dan dat bedrijf en handel niet van de opgedane ervaringen zouden blijven profiteren. En met evenveel zorg als indertijd de militaire autoriteiten in Amerika, Duitsland, Frankrijk, Engeland, Italië enz. het vraagstuk van de selectie der manschappen op grond van psychologisch onderzoek ter hand namen, is de industrie in de genoemde landen er tegenwoordig op uit, met behulp der psychologie den rechten man op de rechte plaats te brengen. Hier in Holland zijn wij met betrekking tot hetgeen, in Duitsland en Amerika vooral, op dit gebied gepresteerd wordt, nog ver ten achter. Wellicht, dat we met onze beproefde voorzichtigheid de kat eerst eens uit den boom willen kijken. Maar geheel buiten de beweging staan we toch niet. Amsterdam heeft zelfs al een eigen psychotechnisch laboratorium ten behoeve der gemeentebedrijven, waar met ijver aan de tweevoudige taak, die de psychotechnicus ten opzichte van het probleem der selectie van arbeidskrachten te vervullen heeft, gewerkt wordt: de opstelling eener psychologische karakteristiek der arbeidsverrichtingen in kwestie en de diagnose der vereischte eigenschappen en vaardigheden bij de kandidaten.

Ook het Sociaal-Paedagogisch Instituut van de Dr. D. Bos-Stichting heeft het probleem der selectie van arbeidskrachten op zijn program staan. Twee van de drie tot nog toe door het Instituut gepubliceerde mededeelingen zijn aan het vraagstuk gewijd. In No. 2, „Psychologische voorlichting bij de beroepskeuze” geeft de directeur, Dr. H. Brugmans, theoretische beschouwingen; in No. 3, de brochure, die we hier bespreken, in samenwerking met J. L. Prak, de resultaten van een onderzoek naar de voor het beroep van telefoniste benodigde eigenschappen en een reeks proeven om de kandidaten voor het vak vlug en zeker op het bezit dier eigenschappen te onderzoeken.

De mentale analyse van het bedrijf, met het oog op de speciale eischen van het in Groningen gebedzige systeem verricht, stelde de hoofdlijnen vast, waarlangs het onderzoek zich zou moeten bewegen. Er werden proeven gedaan met betrekking tot de concentratie en den omvang der opmerkzaamheid, het auditief en visueel geheugen, de snelheid van eenvoudige en meer gecompliceerde reacties, de standvastigheid der praestatie, de vastheid van hand, de vlugheid van armbewegingen over grooten afstand en ten slotte zou moeten worden gelet op het gehoor en het psychisch tempo. In groote lijnen stemt deze analyse overeen met die van Münsterberg, Fontègne en Solari, die resp. te Boston en te Genève onderzoekingen in die richting deden.

De begripmatige ontleding, die bovenstaande karakteristiek opleverde, moest nu geheel getoetst worden aan de praktijk; hetgeen geschiedde door de veronderstellingen te verifieeren door proeven aangaande genoemde functies te nemen op personen, over wie in het bedrijf een oordeel kon worden geveld. De vergelijking van de resultaten dier proeven met de beoordeeling in het bedrijf bepaalt dan de bruikbaarheid der proefreeks.

Inderdaad bleek er een haast volkomen overeenstemming tusschen de resultaten van het experimenteel onderzoek en de beoordeeling van de bedrijfsinspectie te bestaan, al ondervonden de heeren Brugmans en Prak, evenals indertijd Fontègne en Solari, last van de omstandigheid, dat de bedrijfsleiding haar oordeel niet steeds op dezelfde feiten grondt als de experimentator. Vlijt en applicatie der onderzochte proefpersonen hebben natuurlijk het oordeel van het bedrijf in niet geringe mate beïnvloed. Waar echter de Schr. opmerken, dat factoren als vlijt, applicatie enz. bij den tegenwoordigen stand der psychotechniek

nog buiten de sfeer van het onderzoek vallen, zijn wij het slechts dan met hen eens, wanneer zij onder onderzoek „experimenteel onderzoek” verstaan. Zij vallen er niet alleen nu nog buiten, maar zullen er steeds buiten blijven vallen. Niet de experimenteele, alleen de psychographische methode kan bij het onderzoek naar de zgn. moreele eigenschappen haar hulp verleen.

Nog enkele opmerkingen van meer technischen aard zouden wij naar aanleiding van het verdienstelijk onderzoek der Schr. kunnen maken. Waarom b.v. hebben zij een onderzoek naar de gehoorscherppte opgegeven? Heeft de „internationale” methode der fluiterspraak met reservelucht haar praktische bruikbaarheid niet voldoende bewezen?

In de slotbeschouwingen vinden wij eenige conclusies van waarde met betrekking tot de standaardisering van werktuigen en werktijden in het telefoonbedrijf.

F. ROELS.

Utrecht.

Handelskammer Hamburg. Bericht über das Jahr 1921. Erstattet der Versammlung „Eines ehrbaren Kaufmannes” am 31. Dezember 1921; 113 bldz.

Niet alleen met den toestand van handel en bedrijf in Hamburg gedurende het afgelopen jaar houdt dit vroegtijdig verschenen verslag zich bezig, integendeel, voor meer dan de helft is het gewijd aan economische kwesties, die het geheele Deutsche rijk raken.

De inleiding handelt voornamelijk over schadevergoeding en handelspolitiek. Ook hier wordt weer gewezen op de dwaasheid der Entente-landen, beschermende maatregelen te willen treffen tegen invoer van Duitsche goederen, terwijl Duitschland den last eener ontzaglijke schadevergoeding opgelegd is, welke voor dit land tevens de noodzaak meebrengt zich tot elken prijs van vreemde valuta te voorzien.

Dan volgt een overzicht van den economischen toestand in overzeesche landen. In tegenstelling met vele economische verslagen, waarin men bedolven wordt onder cijfers, worden hier de wezenlijke gebeurtenissen in groote trekken helder uiteengezet. Aan Zuid-Amerika wordt veel aandacht gewijd en telkens kan op een beteekenende opleving van de oude relaties gewezen worden, vooral met Argentinië. Bij Chili wordt vermeld, dat de tijdens den oorlog gegroeide Engelsche en Japansche concurrentie, maar vooral die van de Vereenigde Staten, langzamerhand weder teruggedrongen wordt. Japan voerde de Londensche sancties niet uit en het jaar sluit met tal van loopende opdrachten uit dat land.

Bij de behandeling der Hamburgsche takken van handel en bedrijf wordt het tekort aan binnenlandsche bunkerkolen een ernstige drawback voor de wederopleving der Duitsche scheepvaart genoemd. Bijna driekwart der behoefte van Duitsche schepen moest aan het einde van het jaar uit import worden gedekt.

Het overzicht van de handelspolitiek van het rijk geeft een duidelijk beeld van de oriëntering in Oostelijke en Zuid-Oostelijke richting. Overeenkomsten zijn gesloten met Italië, Bulgarije, den Servisch-Kroatisch-Sloveenschen staat, Tsjecho-Slowakije (reeds in 1920), de Vrije Stad Dantzig, Sovjet-Rusland en Letland (voorloopig). Daarnaast nog met Portugal en Zwitserland, terwijl onderhandelingen loopende zijn met Spanje en Servië en die met Estland spoedig geopend zullen worden.

Dan volgen nog hoofdstukken over de schadevergoedingskwestie, de regeeringsbemoeienis op economisch gebied, waarbij uitvoerig bezwaar gemaakt wordt tegen factureren in vreemde valuta, over de sociale en de belastingpolitiek van het rijk, over spoorwegen en posten en hun tariefpolitiek, over de haven van Hamburg, de Elbe en de kanalen, over de beurs en mededeelingen over de Handelskammer zelf.

Alles, zooals reeds in den aanvang van dit overzicht opgemerkt, kort gehouden, helder en zeer leesbaar.

Rectificatie. In de bespreking van het nieuwe boek van Keynes, *A Revision of the Treaty* in het vorige nummer, is een misstelling ingeslopen. In het op blz. 85 gegeven overzicht van schattingen van de door Duitschland te betalen bedragen moet het laatste bedrag, onder 6, gelezen worden 1,26 milliard goudmark inplaats van 1,08 milliard. 1.26 milliard is de dertigjarige annuïteit à 6 pCt. van 21 milliard, waarvan, gelijk verderop uit de aankondiging blijkt, volgens Keynes 18 milliard aan Frankrijk en 3 milliard aan België zouden ten deel vallen.

INGEZONDEN STUKKEN.

HANDELSPOLITIEK EN VERBRUIKERS-BELANG.

Geachte Redactie,

Vergun mij een paar aantekeningen bij het artikel van Mr. Romme in het vorige nummer over Handelspolitiek en Verbruikersbelang, waarin voor den oppervlakkigen lezer veel verleidelijks voorkomt.

I. Mr. Romme zegt, dat het voordeel van den goedkooperen invoer niet ten goede komt aan de consumenten, maar aan hen die tusschen producent en consument staan. Het wil mij voorkomen, dat al werkt de concurrentie niet overal even snel effenend, de werking van de concurrentie bij de tusschenpersonen hier toch wel veel te laag wordt aangeslagen. En ingeval inderdaad tijdelijk wat veel aan den strijkstok van de tusschenpersonen blijft hangen, dan nog krijgen *deze* toch meer koopkracht, welke ook tot méér werkgelegenheid bij denzelfden loonstandaard leidt.

II. Mr. Romme bezondigt zich aan de gebruikelijke protectionistische terminologie. Het verkeer naar Duitschland heet *lamgeslagen*, omdat wel degenen, wier artikel daar niet meer te plaatsen is, zich binnen den gezichtskring van Mr. Romme weten te dringen, doch zij, die thans evenveel of meer uitvoeren naar Duitschland, zwijgen. Een zakenman zwijgt natuurlijk in het publiek over alles, waarbij hij voor concurrentie vreest en spreekt gaarne van de zaken (als niet meer leveren kunnen of onderboden worden), waarbij hij gaarne anderen in zijn plaats ziet komen. Er zijn echter menschen, die meer dan vroeger naar Duitschland uitvoeren.

Mr. Romme spreekt van *vernietigde industrieën*, waar hij vermoedelijk zelfs nog niet één *vernietigde* onderneming kan aanwijzen en zal kunnen aanwijzen. Een vernietigde industrie zoude beteekenen 100 pCt. werkloosheid in dien tak en afgezien van de diamantbewerkeren, die met de Deutsche valuta weinig te maken hebben, is er volgens de laatste statistieken nog geen tak van bedrijf met meer dan 10 pCt. werkloosheid. In elke industrie zijn er zwakke bedrijven, die op het randje werken en andere, die met een groote marge werken (er zijn ook ondernemingen, welke gedeeltelijk op het randje werken en grootendeels met een marge). Welnu het vernietigen (zelts dan nog een té sterk woord) zal hoogstens de randbedrijven gelden.

III. Mijn belangrijkste bezwaar echter is het volgende: Mr. Smissaert heeft betoogd, dat bescherming tengevolge heeft evenveel vermindering van arbeidsgelegenheid in de eene groep bedrijven als zij arbeidsvermeerdering medebrengt in de andere, omdat hetgeen het publiek meer betaalt voor de artikelen der beschermde bedrijven minder kan worden besteed voor de artikelen van andere bedrijven. Wie zegt U, zoo vraagt Mr. Romme, dat beide artikelen evenveel werkgelegenheid geven? Accoord, zeg ik, dat is niet te bewijzen, misschien zal de bescherming meer werkgelegenheid scheppen, dan ze doet verloren gaan, maar misschien ook minder scheppen, dan verloren doen gaan. Die kansen staan gelijk.

MAANDCIJFERS.

RESUME UIT HET MONTHLY BULLETIN OF STATISTICS (LEAGUE OF NATIONS).

		Maandelijks gemiddeld			1921								
		1913	1919	1920	Mei	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Oct.	Nov.		
Productie van steenkool (1000 tons)	Engeland	5,617	4,490	4,477	15 ⁷	15 ⁷	3,866	4,215	4,055	4,313	4,543		
	Ver. Staten	9,946	9,497	11,267	8,621	8,816	8,196	8,453	8,921	11,180	9,036		
	Frankrijk ²⁾	786	420	667	656	744	759	740	774	787	—		
	1) Duitschland ³⁾	3,887	2,240	2,527	1,780	2,373	2,532	2,584	2,649	2,826	2,672		
Productie van ruw ijzer (1000 tons)	Engeland	869	627	678	14 ⁷	1 ⁷	10 ⁷	96	161	239	276		
	Ver. Staten	2,623	2,627	3,084	1,240	1,082	879	969	1,002	1,260	1,438		
	Frankrijk ⁴⁾	434	201	276	283	285	267	255	244	256	—		
	Italië ⁵⁾	36	20	7	—	—	—	—	—	—	—		
Schepen op stapel eind der maand (1000 tons)	Engeland	1,957	2,994	3,709	Kwartaals-opgave {	3,530	Kwartaals-opgave {	3,283	Kwartaals-opgave {	Kwartaals-opgave {	Kwartaals-opgave {		
	Ver. Staten	148	2,967	1,310								718	434
	Frankrijk	229	217	398								390	351
	Italië ⁶⁾	125	315	364								310	398
Import (netto)	Engeland 1000 £	54,931	121,784	142,861	79,076	81,100	71,396	78,583	78,524	74,356	79,436		
	Ver. Stat. 1000 \$	146,405	311,146	427,579	197,633	178,495	172,132	188,392	179,283	188,028	211,027		
	Frankrijk 1000 Frs.	701,778	2983,272	2950,412	1565,508	1723,534	1469,117	1731,294	2225,679	2226,951	2333,730		
	Italië 1000 Lire.	303,803	1385,278	1321,845	1987,961	2598,364	556322 ¹⁰	980938 ¹⁰	956817 ¹⁰	—	—		
Export (binne-landsche producten)	Engeland 1000 £	43,771	66,553	111,297	43,088	38,152	43,172	51,346	55,248	62,265	62,895		
	Ver. Stat. 1000 \$	204,025	645,818	673,373	322,449	329,774	314,204	365,560	319,299	343,597	294,437		
	Frankrijk 1000 Frs.	573,351	989,966	1869,563	1648,635	1750,464	1563,055	1725,092	1774,653	1759,472	1748,654		
	Italië 1000 Lire	209,303	505,479	650,316	696,502	1168,862	441472 ¹⁰	586587 ¹⁰	649393 ¹⁰	—	—		
Scheepsbew.: Biunenkom. schepen (1000 tons)	Engeland (geladen)	4,089	2,464	3,043	3,080	3,326	3,365	3,439	3,400	3,420	3,129		
	Ver. Staten (gel. en ballast) ..	4,440	3,892	5,344	5,324	5,616	5,757	6,172	5,435	5,295	—		
	Frankrijk (geladen)	2,876	1,903	2,399	1,961	2,007	2,229	2,610	2,584	2,646	—		
Index-cijfers: Groot-hand. prijzen	Engeland (Board of Trade).	100	—	313.9	205.0	201.6	198.2	193.9	191.0	184.4	176.4		
	Ver. Staten (Bureau of Labour Statist.)	100	212	244	151	148	148	152	152	150.0	149		
	Frankrijk (off. cijfer)	100	356.9	510.3	330	325.6	330.7	331.9	344.6	332.4 ⁸⁾	—		
Wisselkoersen: (jaarl. of maand. gem.) ⁹⁾	New York op Londen	100	89.79	75.23	81.75	77.77	74.53	74.96	76.50	79.65	81.47		
	New York op Parijs.	100	70.58	35.54	43.42	41.90	40.38	40.16	38.01	37.61	37.50		
	New York op Rome..	100	55.60	25.67	27.49	25.86	23.35	22.33	22.00	20.54	21.38		

¹⁾ Wekelijksche productie, berekend op grond der maandelijksche productie.

²⁾ Inclusief bruinkool (75 000 ton in Januari 1921). Vanaf 1919 incl. Elzas Lotharingen. Vanaf 1920 inclusief Elzas Lotharingen en het Saargebied.

³⁾ Vanaf 1919 zonder Elzas Lotharingen. Vanaf 1920 zonder Elzas Lotharingen, het Saargebied en de Pfalz.

⁴⁾ Vanaf 1919 inclusief Elzas Lotharingen. ⁵⁾ Maandelijksche cijfers worden niet berekend.

⁶⁾ Inclusief Triëst. ⁷⁾ Vermindering tengevolge van de kolenstaking. ⁸⁾ Voorloopig cijfer.

⁹⁾ Waarde der genoteerde geldsoorten in procenten der pariteit. ¹⁰⁾ Nieuwe schatting op grond der gedeclareerde waarden.

Mr. Romme zegt: maar de arbeiders, die door de bescherming werk krijgen, vermeederen toch door hun verdiensten ook weer de vraag en hij tracht U te doen denken, dat dit dus de weegschaal doet overslaan naar meer werk. Maar hij verzuimt er bij te vertellen, dat de werklieden, die door de bescherming hun werk verliezen dan ook de vraag weer doen verminderen. De opzct, welke hij niet bestrijdt is: er komt voor f. y minder aan vraag in bedrijf A, doordat er f. y meer moet besteed worden voor de artikelen van het beschermde bedrijf B.; iedereen begrijpt, dat men nu niet zeggen kan: ja maar er komt per saldo meer werk doordat nu de arbeiders in bedrijf B. gaan verdienen. Juist wat te bewijzen valt, neemt Mr. Romme dan als bewezen aan, t.w., dat nu de arbeiders in bedrijf B. en bedrijf A. *beiden* werk zullen hebben en dus samen meer koopkracht zullen hebben dan wanneer alleen die in A werkten.

De gansche zaak, waarom het gaat is: brengt protectie werkvermeerdering mede of werkverschuiving (ja, zelfs een lichte vermindering)? Als de heer Romme de vermeerdering *bewijzen* kan, dan is hij er, maar hij kan dat niet door eenvoudig te wijzen op de aanwinst aan de eene zijde met negeering van het verlies aan de andere zijde. Het is trouwens bekend, dat protectionistische betoogen, altijd berusten op het uitsluitend zien naar klagende lieden, die vóór ons staan en vergeten van hen, die nu profiteeren — en schade zouden lijden bij verandering van tactiek —, die niet zoo gemakkelijk te ontdekken zijn en zich niet met hun zijde van de zaak in 't publiek begeven.

A. VAN GIJN.

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. *** beteekent: Cijfers nog niet ontvangen.

GELDKOERSEN.

BANKDISCONTOS.

Ned. Disc. Wissels. 4 ¹ / ₂ 1 Juli '15	Zweeds. R.ksbk 5 ¹ / ₂ 19 Oct. '21
Bk. Bel. Binn. Eff. 5 ¹ / ₂ 19 Oct. '20	Bk. v. Noorw. 6 25 Jan. '22
Vrach. in R.C. 6 ¹ / ₂ 19 Oct. '20	Zwits. Nat. Bk 4 13 Aug. '21
Bk. van Engeland 5 3 Nov. '21	Belg. Nat. Bk 5-5 ¹ / ₂ 19 Mei '21
Duitsche Rijksbk. 5 23 Dec. '14	Bank v. Spanj. 6 4 Nov. '20
Bk. van Frankrijk 5 ¹ / ₂ 29 Juli '21	Bank v. Italië. 6 20 Mei '20
Oostenr. Hong. Bk. 7 30 Nov. '21	F. Res. Bk. N.Y. 4 ¹ / ₂ 2 Nov. '21
Nat. Bk. v. Denem. 5 ¹ / ₂ 5 Nov. '21	Avasche Bank 3 ¹ / ₂ 1 Aug. '09

OPEN MARKT.

Data	Amsterdam		Londen	Berlijn	Parijs	N. York
	Part. disconto	Prolongatie	Part. disconto	Part. disconto	Part. disc.	Call-money
28 Jan. '22	4 ¹ / ₄ -3 ¹ / ₈	3 ¹ / ₄ ¹⁾	3 ¹ / ₂	4-5 ¹ / ₈	—	5-1 ¹ / ₂ ¹⁾
23-28 J. '22	4 ¹ / ₄ -3 ¹ / ₈	3 ¹ / ₄ -1 ¹ / ₂	3 ¹ / ₂ -7 ¹ / ₈	4-5 ¹ / ₈	—	4-5 ¹ / ₂
16-21 „ '22	4 ¹ / ₄ -3 ¹ / ₈	3 ¹ / ₄ -4	3 ³ / ₄ -7 ¹ / ₈	4-5 ¹ / ₈	—	4-7 ¹ / ₂
10-14 „ '22	4 ¹ / ₄ -3 ¹ / ₈	3 4	3 ³ / ₈ -3 ¹ / ₄	4-5 ¹ / ₈	—	2 ¹ / ₂ -3 ¹ / ₂
24-29 J. '21	3 ¹ / ₂ -5 ¹ / ₈	3-1 ¹ / ₂	6 ⁵ / ₈	4-5 ¹ / ₈	—	6-7
26-31 J. '20	3 ³ / ₄ -7 ¹ / ₈	3-1 ¹ / ₂	5 ⁵ / ₈	4-5 ¹ / ₈	—	9-19
20-24 Juli '14	3 ¹ / ₈ -3 ¹ / ₁₆	2 ¹ / ₄ -3 ¹ / ₄	2 ¹ / ₄ -3 ¹ / ₄	2 ¹ / ₈ -1 ¹ / ₂	2 ³ / ₄	5 ¹ / ₂ -7 ¹ / ₂

¹⁾ Noteering van 27 Januari 1922.

WISSELKOERSEN.

WISSELMARKT.

De omzetten op de wisselmarkt blijven gering en over het algemeen zijn de schommelingen niet meer zoo groot

als eenigen tijd geleden. Ook deze week was de stemming vrij rustig, hoewel eerder aan den flauwen kant. Londen liep terug van 11,59½ tot 11,55; slot ca. 11,56. Dollars daalden van 2,75½ tot 2,72¼ en bleven aangeboden. Parijs en België was vooral in het midden der week iets vaster, maar liep daarna toch weer terug. Markten waren aanvankelijk sterk aangeboden, zoodat voor 1,25 werd afgedaan. Na een aanvankelijk herstel tot 1,37 à 1,40 liep de koers daarna weder terug, heden ca. 1,33. Weenen was hier iets vaster, ca. 0,08; daarentegen waren de wisselkoersen in Weenen beduidend hooger, zoodat Inlandsch Weenen voor 2¼ cent verkrijgbaar was. Skandinavië was flauwer; vooral Kopenhagen liep sterk terug. Ook Zwitserland was niet onbeduidend lager. Spanje onveranderd. Buenos Aires weder beduidend vaster, 98¼ biedend. Indië 98¼—99¼, daarna 98½—99.

KOERSEN IN NEDERLAND

Data	Londen *)	Parijs *)	Berlijn *)	Weenen *)	Brussel **)	New York**)
23 Jan. 1922	11.59½	22.02½	1.34	0.08	21.15	2.737/8
24 " 1922	11.56	22.17½	1.30	0.08	21.24	2.741/8
25 " 1922	11.55	22.35	1.35½	0.07½	21.421/2	2.733/8
26 " 1922	11.55½	22.30	1.35½	0.07½	21.39	2.731/4
27 " 1922	11.56½	22.27½	1.35½	0.08½	21.31	2.73
28 " 1922	11.56	22.32½	1.35	0.08½	—	—
Laagsted. w. 1)	11.54½	21.95	1.25	0.06½	21.—	2.713/4
Hoogste " " 1)	11.60	22.45	1.40	0.09	21.471/2	2.76
21 Jan. 1922	11.57	22.27½	1.38	0.08½	21.35½	2.73½
14 Jan. 1921	11.48½	22.30	1.50½	0.09½	21.17½	2.71½
Muntpariteit..	12.10	48.—	59.26	50.41	48.—	2.483/4

*) Noteering te Amsterdam. **) Noteering te Rotterdam.
 1) Particuliere opgave. 2) Noteering van 20 Januari 1922.
 3) Idem van 13 Januari.

Data	Stock-holm *)	Kopen-hagen *)	Chris-tiania *)	Zwitser-land *)	Spanje 1)	Batavia 1) telegrafisch
23 Jan. 1922	68.55	55.15	43.10	53.65	41.10	981/2-99
24 " 1922	68.50	55.—	43.10	53.45	41.—	981/2-99
25 " 1922	68.50	55.05	43.10	53.25	41.05	981/2-99
26 " 1922	68.45	54.95	43.10	53.25	41.—	981/2-99
27 " 1922	68.45	54.70	42.85	53.30	41.05	981/2-99
28 " 1922	68.40	54.45	42.80	53.27½	41.02½	981/2-99
L'ste d. w. 1)	68.20	54.25	42.70	53.10	41.—	981/2
H'ste " " 1)	68.60	55.25	43.20	53.75	41.20	99
21 Jan. 1922	68.40	55.10	43.15	53.40	40.75	981/2-99
14 Jan. 1921	67.75	54.40	42.65	52.80	52.80	981/2-99
Muntpariteit	66.67	66.67	66.67	48.—	48.—	100

*) Noteering te Amsterdam. 1) Particuliere opgave.

Termijnnoteeringen der Valuta-Kas.

Ecarts tusschen termijnnoteering en contanten koers (week van 16—20 Januari 1922).

Londen.	Ult. Jan.	Ult. Febr.	Ult. Maart
Hoogste B Koers	agio 1/4 ct.	agio 3/4 ct.	agio 2 1/2 ct.
Laagste B " "	" "	" "	" 1 1/2 "
Hoogste L " "	" 3/4 "	" 1 1/2 "	" 3 "
Laagste L " "	" 1/2 "	" 1 "	" 1 3/4 "

New-York.	Ult. Jan.	Ult. Febr.	Ult. Maart
Hoogste B Koers	agio 1/8 ct.	agio 1/8 ct.	agio 3/8 ct.
Laagste B " "	" "	" 1/8 "	" 1/8 "
Hoogste L " "	" 3/8 "	" 3/8 "	" 3/8 "
Laagste L " "	" 1/8 "	" 1/8 "	" 1/8 "

Parijs.	Ult. Jan.	Ult. Febr.	Ult. Maart
Hoogste B Koers	agio 5 ct.	agio 5 ct.	agio 7 1/2 ct.
Laagste B " "	" 2 1/2 "	Pari	" 2 1/2 "
Hoogste L " "	" 5 "	agio 5 "	" 7 1/2 "
Laagste L " "	" 2 1/2 "	" 2 1/2 "	" 2 1/2 "

Brussel	Ult. Jan.	Ult. Febr.	Ult. Maart
Hoogste B Koers	agio 2 1/2 ct.	agio 7 1/2 ct.	agio 13 1/2 ct.
Laagste B " "	" 1 "	" 6 "	" 12 1/2 "
Hoogste L " "	" 7 1/2 "	" 10 "	" 16 1/2 "
Laagste L " "	" 5 "	" 7 1/2 "	" 12 1/2 "

Berlijn.	Ult. Jan.	Ult. Febr.	Ult. Maart
Hoogste B Koers	agio 1 ct.	agio 2 ct.	agio 3 ct.
Laagste B " "	disagio 1 "	Pari	Pari
Hoogste L " "	agio 2 "	agio 3 "	agio 4 "
Laagste L " "	" 1/2 "	" 1 1/2 "	" 1 1/2 "

KOERSEN TE NEW YORK.

Data	Cable Lond. (in ° per £)	Zicht Parijs (in cts. p. frs.)	Zicht Berlijn (in ct. p. Mrk.)	Zicht Amsterd. (in cts. p. gld.)
28 Jan. .. 1922	4.25.—	8,19	0.50	36.75
Laagste d. week	4.21.62	8.04	0.47	36.26
Hoogste " "	4.25.—	8.20	0.50	36.75
21 Jan. .. 1922	4.21.37	8.09	0.50	36.44
14 " .. 1921	4.23.37	8.22	0.55	36.88
Muntpariteit .	4.86.67	5.18 1/4	95 1/4	40 1/10

KOERSEN VAN DE VOLGENDE PLAATSEN OP LONDEN

Plaatsen en Landen	Noteerings-eenheden	14 Jan. 1921	21 Jan. 1922	23—28 Jan. '22 Laagste	28 Jan. 1922 Hoogste
Alexandrië ..	Piast. p. £	977 1/16	977 1/16	977 1/16	977 1/16
*B. Aires 1) ..	d. p. \$	43 15/16	43 1/8	44 1/4	46 3/8
Calcutta	Sh. p. rup	1/327 3/32	1/37 1/8	1/311 1/16	1/315 1/16
Hongkong ..	id. p. \$	2,73 1/8	2,71 1/2	2/7	2,8
Lissabon	d. per Mil.	4 1/16	4 3/8	4	4 1/2
Madrid	Peset. p. £	28.24 1/2	28.24	28.05	28.25
*Montevideo ..	d. per \$	41 3/8	41 1/4	41 1/4	42 3/4
Montreal....	\$ per £	4.44 1/2	4.47	4.43 1/2	4.45
*R.d.Janeiro. d. per Mil.		7 3/32	7 3/8	7 5/16	7 3/8
Rome	Lires p. £	96 1/16	96 3/8	95 3/8	97 00
Shanghai....	Sh. p. tael	3 6 1/4	3 6 3/8	3 5 1/2	3 7 1/4
Singapore ..	id. p. \$	2 13 1/16	2 3 3/16	2 3 3/16	2 3 3/16
*Valparaiso..	peso p. £	45.00	44.00	44.20	45.40
Yokohama ..	Sh. p. yen	2 3 1/32	2 2 3/32	2 2 3/4	2 3 1/8

* Koersen der voorgaande dagen. Telegrafisch transport.
 1) Noteering van 20 Januari. 2) Idem van 27 Jan. 3) Idem van 26 Jan.

NOTEERING VAN ZILVER

	Noteering te Londen	te New York
28 Jan. 1922	35 1/8	65 1/2
21 " 1922	34 3/4	64 3/4
14 " 1922	35 5/8	66 1/8
7 " 1922	34 3/8	64 7/8
29 Jan. 1921	36 3/4	62 3/4
31 Jan. 1920	84 1/8	133
20 Juli 1914	24 15/16	54 1/8

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 30 Januari 1922.

Activa.		
Binnenl. Wis- sels, Prom., enz. in disc.	H.-bk. f 112.504.018,75 B.-bk. " 41.449.375,24 Ag.sch. " 63.582.952,91 1/2	f 217.536.346,90 1/2
Papier o. h. Buitenl. in discount		—
Idem eigen portef	f 17.860.692,—	
Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel.		17.860.692,—
Beleeningen op onderp.	H.-bk. f 60.739.352,88 1/2 incl. v.sch. B.-bk. " 12.763.155,45 Ag.sch. " 68.674.604,58	f 142.177.112,91 1/2
Op Effecten	f 113.349.325,49 1/2	
Op Goederen en Spec.	f 28.827.787,42	142.177.112,91 1/2
Voorschotten a. h. Rijk		8.596.137,61
Munt en Muntmateriaal		
Munt, Goud	f 56.238.105,—	
Muntmat., Goud	f 549.730.929,59	
	f 605.969.034,59	
Munt. Zilver, enz.	f 7.104.138,82 1/2	
Muntmat., Zilver		613.073.173,41 1/2
Effecten		
Bel. v. h. Res.fonds.	f 5.333.515,25	
id. van 1/8 v. h. kapit.	f 3.878.472,37 1/2	9.211.987,62 1/2
Geb. en Meub. der Bank		3.747.500,—
Diverse rekeningen		83.737.205,95 1/2
		f 1.095.940.156,42 1/2
Passiva.		
Kapitaal	f 20.000.000,—	
Reservefonds	f 5.386.728,62 1/2	
Bankbiljetten in omloop	f 1.016.537,925,—	
Bankassigtiën in omloop	f 1.916.327,64 1/2	
Rek.-Cour. Het Rijk	f —	
saldo's: Anderen	f 30.804.219,27 1/2	30.804.219,27 1/2
Diverse rekeningen	f 21.294.955,88	21.294.955,88
		f 1.095.940.156,42 1/2

NED. BANK 30 Januari 1922 (vervolg).

Beschikbaar metaalsaldo..... f	402 480.852,94 ^{1/2}
Op de basis van ¹ / ₅ metaaldekking.....	192.629.158,56 ^{1/2}
Minder bedragen aan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is... ,	2.012.404.260,—
Verschillen m. d. vorig. weekst.: Meer	Minder
Disconto's	5.726.325,07 ^{1/2}
Buitenlandsche wissels..	2 963.634,—
Beleeningen	3.549.804,68
Goud	—
Zilver	221.558,98
Bankbiljetten.....	9.656.085,—
Part. Rek.-Crt. saldo's..	9 898.556,25 ^{1/2}

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Goud	Zilver	Bankbiljetten	Andere opeschebare schulden
30 Jan. 1922.....	605.969	7.104	1.016.538	32.721
23 " 1922.....	605.969	7.326	1.006.882	41.427
16 " 1922.....	605.969	7.443	1.022.429	51.227
9 " 1922.....	605.969	7.536	1.038.382	37.673
2 " 1922.....	605.969	7.896	1.057.251	38.288
31 Jan. 1921.....	636.141	22 456	1.072.109	70.361
31 Jan. 1920.....	631.845	8.229	1.039.062	117.158
25 Juli 1914	162.114	8.228	310.437	6.198

Data	Totaal bedrag disconto's	Hiervan Schatkist-promessen rechtstreeks	Beleeningen	Beschikbaar Metaal-saldo	Dek-kings-percentage
23 Jan. 1922	217.536	57.000	142.177	402.481	58
23 " 1922	223.263	57.000	138.627	402.892	58
16 " 1922	324.073	106.000	142.856	397.940	57
9 " 1922	310.158	114.000	124.041	397.554	57
2 " 1922	295.823	94.000	151.551	394.029	56
31 Jan. 1921	206 121	77.000	238 656	429.308	58
41 Jan. 1920	232.622	153.000	214 065	408 319	55
25 Juli 1914	67.947	14.300	61.686	43.521 ¹	75

¹) Op de basis van ¹/₅ metaaldekking.

Uit de bekendmaking van den Minister van Financiën blijkt, dat uitstonden op:

	23 Januari 1922	30 Januari 1922
Aan schatkistpromessen..	510.750.000,—	504.750.000,—
waarv. direct bij Ned. Bk. „	57.000.000,—	57.000.000,—
Aan schatkistbiljetten ..	272.990.000,—	275.917.000,—
Aan zilverbons	32.169.237,—	32.344.483,50

Onder de vlottende schuld is begrepen:
 Voorsch. aan de Koloniën „339.070.000,— „281.472.000,—
 Voor-schot aan Gemeenter „1 December
 voor door Rijk voor heff. „74.503.573,53
 te heffen Ind. belasting

23 Januari
 Tegoed v. d. Postch. & G. dst „ 31.893.522,99 | „ 31.821.069,70

JAVASCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens. De samengetrokken cijfers der laatste weken zijn telegraphisch ontvangen.

Data	Goud	Zilver	Bankbiljetten	Andere opeschebare schulden	Beschikbaar metaal-saldo
21 Jan. 1922	176.000	—	278.000	75.500	105.300
14 " 1922	178.750	—	282.500	76.500	106.950
7 " 1922	178.000	—	284.500	117.500	97.600
24 Dec. 1921	150.978	28.955	281.808	114.955	101.108
17 " 1921	153.914	28.241	286.064	98.519	105.739
10 " 1921	152.978	27.551	289.558	93.595	104.412
22 Jan. 1921	225.492	9.923	353.907	108.885	143.049
24 Jan. 1920	170.218	2.444	310.062	98.601	91.123
25 Jul 1914	22.057	31.907	110.172	12.634	4.842 ²

Data	Dis-conto's	Wissels, buiten N.-Ind. betaalbaar	Beleeningen	Voor-schotten aan het Gov. nem.	Diverse reke-ningen ¹)	Dek-kings-percentage
21 Jan. 1922	—	194.000	—	20 600	***	50
14 " 1922	—	193.000	—	12.500	***	50
7 " 1922	—	243.500	—	60.800	***	44
24 Dec. 1921	35.460	14 972	100.701	73.227	6.581	45
17 " 1921	34.428	13.875	110.208	50.837	7.146	47
10 " 1921	35.236	14.631	120.141	32.919	13.446	47
22 Jan. 1921	32.414	24.720	133.912	4.572	47.129	50
24 Jan. 1920	14.374	12.958	158.954	9.546	53.178	42
25 Juli 1914	7.259	6.395	47.934	6.446	2.228	44

¹) Sluitpost der activa. ²) Op de basis van ¹/₅ metaaldekking.

DE SURINAAMSCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Metaal	Circulatie	Andere opeschebare schulden	Disconto's	Dto. reke-ningen ¹)
3 Dec. 1921....	1.485	2.086	1.089	1.930	263
26 Nov. 1921....	1.485	2.037	1.121	1.924	278
29 " 1921....	1.485	2.033	1.178	1.954	292
12 " 1921....	1.485	2.058	838	1.945	280
5 " 1921....	1.516	2.207	857	1.958	265
29 Oct. 1921....	1.508	2.074	963	1.931	223
4 Dec. 1920 ..	1.157	2.508	1.053	1.947	286
6 Dec. 1919 ...	1.034	1.667	1.086	1.525	530
25 Juli 1914 ...	645	1.100	560	735	396

¹) Sluitpost der activa.

BUITENLANDSCHE BANKSTATEN.

BANK VAN ENGELAND.

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Currency Notes, in duizenden pond sterling.

Data	Metaal	Circulatie	Currency Notes.		
			Bedrag	Goudd.	Gov. Sec.
25 Jan. 1922	128.447	122.206	305.004	28.500	267.482
18 " 1922	128.444	122.600	308.566	28.500	271.364
11 " 1922	128.453	123.627	313.456	28.500	276.624
4 " 1922	128.440	125.690	319.803	28.500	283.484
28 Dec. 1921	128.434	126.520	325.584	28.500	289.131
21 " 1921	128.431	126.671	324.429	28.500	288.590
26 Jan. 1921	128.284	128.485	342.489	28.500	310.369
28 Jan. 1920	99 934	88.258	329.554	28.500	310.000
22 Juli 1914	40.164	29.317	—	—	—

Data	Gov. Sec.	Other Sec.	Public Depos.	Other Depos.	Re-serve	Dek-kings-perc. ¹)
25 Jan. '22	45.079	83.667	14.524	120 929	24.691	18,23
18 " '22	47.144	83.975	19.623	117.821	24.294	17,67
11 " '22	55.004	85.162	15.602	129.887	23.276	15,99
4 " '22	68.752	120.020	17.118	174.704	21.195	11,04
28 Dec. '21	36.962	83.165	16.057	106.532	20.364	16,61
21 " '21	50.825	85.200	14.116	124.207	20.210	14,60
26 Jan. '21	53.211	75.107	16.081	112.528	18.249	14,20
28 Jan. '20	62 683	80.350	20.116	135.156	30.126	19,40
22 Juli '14	11.005	33.633	13.735	42.185	29.297	52 ¹ / ₅

¹) Verhouding tusschen Reserve en Deposits.

DUITSCHER RIJKSBANK.

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Darlehens-kassenscheine, in duizenden Mark.

Data	Metaal	Daarvan Goud	Kassen-scheine	Circu-latie	Dek-kings-perc. ¹)
23 Jan. '22	1.008.706	995.391	5.238.173	111.889.606	5
14 " '22	1.007.085	995.392	3.940.304	112.593.937	4
7 " '22	1.007.107	995.395	4.903.056	113.139.872	5
31 Dec '21	1.007.004	995.392	6.963.607	113.639.464	7
23 " '21	1.004.142	993.695	6.208.644	108.995.550	6
15 " '21	1.005.171	993.696	4.023.261	104.567.851	5
23 Jan. '20	1.098.306	1.091.637	22.669.679	66.018.450	33
23 Jan. '20	1.107.186	1.089.824	11.134.924	35.984.621	34
23 Juli '14	1.691.398	1.356.857	65.479	1.890.895	93

¹) Dekking der circulatie door metaal en Kassenscheine.

Data	Wissels	Rek. Crt.	Darlehenskassenscheine	
			Totaal uitgegeven	In kas bij de Reichsbank
23 Jan. 1922	119.272.003	17.889.122	13.264.900	513.300
14 " 1922	124.608.539	22.136.278	12.098.800	3.836.400
7 " 1922	119.693.959	16.822.769	13.155.500	4.802.000
31 Dec. 1921	133.392.660	32.905.673	15.308.100	6.863.300
23 " 1921	118.445.263	21.789.203	14.213.100	6.110.800
15 " 1921	117.976.002	24.298.689	11.646.000	3.926.700
23 Jan. 1921	48.499.388	11.426.851	34.123.100	22.622.500
23 Jan. 1920	33.882.380	9.177.208	24.000.000	11.098.600
23 Juli 1914	750.892	943.964	—	—

BANK VAN FRANKRIJK.

Voornaamste posten in duizenden francs.

Data	Goud	Waarvan in het Buitenland	Zilver	Tc goed in het Buitenland	Buit.gew. voorsch. ald. Staat
26 Jan. '22	5.524.723	1.948.367	280.498	624.247	23.000.000
19 " '22	5.624.573	1.948.367	280.235	623.786	23.350.000
12 " '22	5.524.456	1.948.367	280.072	623.595	23.800.000
5 " '22	5.524.316	1.948.367	279.897	623.595	24.150.000
27 Jan. '21	5.501.757	1.948.367	268.467	703.675	25.600.000
29 Jan. '20	5.580.194	1.978.278	255.260	805.930	25.300.000
23 Juli '14	4.104.390	—	639.620	—	—

Data als boven.	Wissels	Uitgestelde Wissels	Beleening	Bankbiljetten	Rek. Cr. Particulieren	Rek. Cr. Staat
	2.392.169	54.271	2.271.561	36.432.844	2.371.750	20.013
	2.456.843	54.583	2.267.226	36.785.724	2.451.742	33.347
	2.446.979	55.195	2.310.717	37.123.670	2.467.510	41.685
	2.850.821	56.596	2.273.021	37.421.830	2.880.352	18.786
	3.068.661	390.556	2.205.919	37.913.005	3.389.879	39.610
	1.885.518	605.481	1.158.583	37.852.500	3.130.978	41.381
	1.541.980	—	769.400	5.911.910	942.570	400.590

BANQUE NATIONALE DE BELGIQUE.

Voornaamste posten in duizenden francs.

Data	Metaal incl. buitnl. saldt	Beleening van buitnl. voorsch.	Beleening van prom. d. provinc.	Binn. wissels en beleen.	Circulatie	Rek. Cr. part.
26 Jan. '22	326.467	84.653	480.000	558.688	6.301.911	194.558
19 " '22	327.549	84.653	480.000	559.674	6.313.721	187.992
12 " '22	327.233	—	—	—	6.342.304	253.845
5 " '22	327.334	—	—	—	6.335.012	351.056
27 Jan. '21	313.017	84.653	480.000	922.344	6.224.107	880.931
29 Jan. '20	353.338	84.955	480.000	463.012	4.902.641	2.138.414

VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERIKA.

FEDERAL RESERVE BANKS.

Voornaamste posten in duizenden dollars.

Data	Goudvoorraad			Zilver etc.	F.R. Notes in circulatie
	Totaal bedrag	Dekking F. R. Notes	In het buitnl.		
28 Dec. '21	2.869.600	1.954.590	—	122.600	2.443.497
21 " '21	2.870.994	1.931.105	—	122.066	2.447.560
14 " '21	2.869.173	1.933.869	—	132.413	2.393.777
7 " '21	2.851.027	1.909.777	—	139.606	2.373.355
30 Dec. '20	2.059.333	1.435.837	3.300	189.830	3.344.686
2 Jan. '20	2.062.615	1.327.963	131.320	58.657	2.998.992

Data	Wissels	Totaal Deposito's	Gestort Kapitaal	Algem. Dekkingsperc. 1)	Percent. Gouddekking circul. 2)
28 Dec. '21	1.294.073	1.764.524	103.186	71,1	97,2
21 " '21	1.351.228	1.784.750	103.167	70,7	96,8
14 " '21	1.252.568	1.742.760	103.130	72,6	99,9
7 " '21	1.252.443	1.718.283	103.089	73,1	100,7
30 Dec. '20	2.974.836	2.321.417	99.770	44,9	50,5
2 Jan. '20	2.805.818	3.022.911	87.433	42,6	49,5

1) Verhouding tusschen: den totalen goudvoorraad, zilver etc., en de opeischbare schulden: F. R. Notes en netto deposito's. 2) Na aftrek van 35 pCt. der totale dekkingsmiddelen als dekking voor de netto deposito's.

PARTICULIERE BANKEN AANGESLOTEN BIJ HET FED. RES. STELSEL.

Voornaamste posten in duizenden dollars.

Data	Aantal banken	Totaal uitgezette gelden en beleggingen	Reserve bij de F. R. banks	Totaal deposito's	Waarvan time deposits
21 Dec. '21	808	11.289.346	1.307.715	13.506.653	2.966.918
14 " '21	808	11.303.323	1.245.778	13.433.339	2.979.543
7 " '21	808	11.312.744	1.241.604	13.313.698	2.989.967
30 Nov. '21	807	11.334.959	1.267.522	13.567.955	2.997.931
24 Dec. '20	824	16.695.325	1.333.808	14.786.220	2.788.649
26 Dec. '19	796	15.620.369	1.347.092	14.055.959	2.302.026

Aan het eind van ieder kwartaal wordt een overzicht gegeven van enkele niet wekelijks opgenomen bankstaten.

EFFECTENBEURZEN.

Amsterdam, 30 Januari 1922.

Hoewel de omzetten aan de Duitsche beurzen in geen verhouding meer staan tot die van enkele weken geleden, zijn het toch nog steeds de markt-centra bij onze Oosterburen, die de meeste aandacht trekken. In de eerste plaats, omdat, hoe sterk de handel daar ook ingekrompen is, de Duitsche beursplaatsen toch nog de grootste levendigheid te aanschouwen geven, secundo, omdat de besluiten op economisch gebied zich daar nog steeds het sterkst weerspiegelen. Er zijn inmiddels zeer krachtige wijzigingen in het beeld der Duitsche beurzen gekomen. Opvallend is het, dat stijgende valuta-koersen hun invloed op het peil der effectenmarkt bijna geheel hebben verloren, terwijl daarentegen de geringste neergaande beweging onmiddellijk een krachtigen druk op de fondsenmarkt uitoefent. Bij voortdoring heerscht groote lusteloosheid, die in het bijzonder hierin naar voren komt, dat zelfs voor fondsen van prima gehalte, met een relatief klein aanbod, plaatsing zoo goed als niet te vinden is. Toch valt over het algemeen geen stormachtige aandrang tot realisatie op te merken, zoodat het algemeene peil der beurs in verhouding vrij vast is gebleven. Maar leven is er in geen enkele afdeling op te merken. Zelfs de ruimte op de geldmarkt heeft haar gewonen invloed niet kunnen uitoefenen. Voorts blijven de berichten uit de industrie, die over het algemeen nog vrij gunstig luiden, zonder gevolg, evenals de talrijke kapitaalsverhogingen, die thans worden doorgevoerd of die in uitzicht zijn gesteld. Zelfs is het tekenend, dat dividend-verhoogingen geenerlei aanleiding geven tot verlevendiging in zaken, hoewel in den laatsten tijd veel meer dan vroeger wordt getal op de rentabiliteit van de gekochte fondsen.

Onder de oorzaken, die voor deze lusteloosheid zijn aan te geven, staat de politieke onzekerheid wel op den voorgrond. In de afgelopen week hebben in het bijzonder de besprekingen betreffende het belasting-compromis de aandacht van de beurs op zich gevestigd. Dezelfde kwestie heeft ook tot herhaalde fluctuaties op de deviezenmarkt geleid, waardoor de onzekerheid op de fondsen-afdeeling hog in de hand werd gewerkt. Nu is eindelijk, vlak vóór den door de Entente als uiterste gestelden termijn, de overeenstemming tusschen de verschillende partijen tot stand gekomen, waarbij echter de gedwongen leening het steunpunt van het geheele plan vormt. Het spreekt vanzelf, dat deze omstandigheid niet heeft nagelaten een diepen indruk op de beurs te maken, primo om het feit zelf en in verband met de onzekerheid, die omtrent de beleenings-mogelijkheid der stukken bestaat, secundo, omdat nog slechts zeer korten tijd geleden de burgerlijke partijen in den lande zich unaniem en ten krachtigste tegen een dergelijke leening hadden verklaard. Men ziet ter beurze in het thans tot stand gekomen compromis een zwenking naar links, die voor de toekomst zorg baart. Voorts is de markt onaangenaam aangedaan door den twijfel, die thans is opgekomen betreffende de conferentie te Genua. Waar het gevaar bestaat, dat Amerika niet aan de conferentie zal deelnemen en dat Frankrijk zich tegen iedere economische toenadering tot Rusland en Duitschland zal verzetten, zijn de goede vooruitzichten, die men te Berlijn tot voor korten tijd nog ten aanzien van deze conferentie koesterde, vrijwel geheel verdwenen. Voorts heeft de toenemende duurre een zwaren druk op de stemming uitgeoefend, waarbij echter naar voren wordt gebracht, dat, bij een duurder worden van alle artikelen, vermoedelijk ook de ter beurze verhandelde fondsen in deze richting zouden worden medegenomen. Toch was deze overweging niet in staat de algemeene lusteloosheid te verdrijven. Men leeft in afwachting van de komende dingen, zonder zelf veel activiteit aan den dag te kunnen leggen.

Voor de beurs te Londen is het thans reeds vrijwel vaststaand fiasco van de conferentie te Genua ook een zware slag geweest. Men had zich voornamelijk voorgesteld te Genua de kwestie der financiering van den Europeeschen internationalen handel te bespreken, teneinde zoodoende den Engelschen buitenlandschen handel te stimuleren. Nu het waarschijnlijk wel niet zoover zal komen, dat een gezamenlijk plan te dien opzichte kan worden opgesteld, schijnt het, dat Groot-Brittannië er de voorkeur aan zal geven, in dezen zelfstandig op te treden. De geldmarkt te Londen geeft er alle reden toe; een ongekende ruimte is nog steeds overheerschend, zoodat alle soorten van leeningen gemakkelijk ondergebracht kunnen worden.

Men heeft nu het plan opgevat, allereerst Oostenrijk te hulp te komen met een crediet ten bedrage van 2½ miljoen Pond Sterling, hetgeen bij den uitermate lagen koers van de Oostenrijksche Kroon, een buitengewonen steun voor de Oostenrijksche landen zou beteekenen. De trans-

actie zal worden uitgevoerd door de Anglo-Austrian Bank, tenminste wanneer de betreffende autoriteiten zich tegen het doorvoeren der leening niet verzetten. Het is hierbij opmerkelijk, dat de samenwerking met Frankrijk in dit opzicht in het geheel niet wordt gezocht. Inmiddels is het alleen de beleggingsmarkt, die zich te Londen in eenige levendigheid mag verheugen. Dit is natuurlijk gunstig voor de staatsleeningen en voor de consolidatie van de staatschuld; het kan echter den effectenhandel als zodanig geenszins bevredigen. Te minder, waar de geldruimte alleen het gevolg is van het braakliggen van den buitenlandschen handel, althans voor een zeer belangrijk deel.

Te Parijs is de stemming over de geheele linie ongunstig geweest. De starre houding van het Fransche kabinet, hoewel toegejuicht door een groot deel der natie, begint zich thans reeds te wreken, vooral nu de Vereenigde Staten er openlijk aanstoot aan hebben genomen. In Fransche handelskringen was men zeer verlangend naar de conferentie te Genua; men hoopte, dat bij een bespreking tusschen alle mogendheden, Amerika en Rusland hierbij gerekend, het althans wel eenigermate tot een herstel der internationale verhoudingen zou komen. Nog is wel niets definitiefs hieromtrent bepaald, doch men vreesd algemeen, dat de verwachtingen, hoe gering ook, niet bevredigd zullen worden.

Omtrent de beurs te New York is weinig interessants te vermelden. Langzamerhand trekt men zich in Wallstreet meer en meer van de Europeesche belangen terug, tenzij men ter consolidatie van schulden in de Unie aanklopt en dan bereid is een behoorlijke vergoeding voor het te aanvaarden risico te geven. Zoo zijn in den laatsten tijd verschillende buitenlandsche leeningen in New York ondergebracht, tot min of meer oneeruze voorwaarden. Onze Nederlandsch-Indische leening heeft in dit opzicht een loffelijke uitzondering gemaakt. Overigens is de aandelenmarkt ook te New York zeer beperkt en lusteloos gebleven.

Te onzent is de beleggingsmarkt kalm geweest, doch met vasten onderton. Ter beurse was het natuurlijk reeds lang bekend, dat de aankondiging der nieuwe Staatsleening slechts een kwestie van dagen was. Nu zij verschenen is, heeft de toelichting van den Minister in het algemeen een gunstigen indruk gemaakt en is men optimistisch gestemd omtrent het welslagen der leening, althans indien rekening wordt gehouden met de tegenwoordige eischen der geldmarkt. Deze zijn inmiddels weer iets hooger geworden, getuigen de voorwaarden, waaronder de nieuwste uitgifte van de Gemeente Amsterdam wordt doorgevoerd. Er worden nl. f 10.000.000 Obligaties aangeboden, rentende 6 pCt., aflosbaar in 40 jaren, tot den koers van 96 7/8 pCt., terwijl slechts een week geleden een dergelijke leening van de Gemeente Rotterdam griif plaatsing heeft gevonden à 98 pCt. In hoeverre hier in de voordeliger condities moet worden gezocht een middel om in ieder geval zeker te zijn van succes, is niet uit te maken; ter beurse onderstelt men dit echter wel, vooral gezien de middelmatige ontvangst van de vorige emissies der Gemeente Amsterdam.

Buitenlandsche fondsen bleven zonder eenige belangstelling.

	23 Jan.	26 Jan.	30 Jan.	Rijzing of daling.
5 % Ned. W. Sch. 1918	86	86	86 1/4	+ 1/4
4 1/2 % " " " 1916	85 1/8	84 1/16	85	- 1/8
4 % " " " 1916	75 15/16	76	76	+ 1/16
3 1/2 % " " "	68 1/2	69	69	+ 1/2
3 % " " "	58 1/16	58 1/8	58 11/16	+ 5/8
2 1/2 % Cert. N. W. S.	50	50 3/8	50 5/8	+ 5/8
5 % Oost-Indië 1915	91 1/2	91 1/2	91 1/2	—
6 % " " 1919	94 15/16	94 15/16	94 3/4	- 3/16
4 % Oostenr Kroneurte	1 9/16	1 1/16	1 9/16	—
5 % Rusland 1906	7 3/4	7 1/2	7 3/4	—
4 % Rusl. bij Hope & Co.	9 1/2	9 1/16	9 1/16	- 7/16
4 1/2 % China Goud 1898 ..	66 1/4	63 1/2	64 1/4	- 2
4 % Japan 1899	59 3/4	59 3/4	59 3/4	—
4 % Argentinië Ruiten..	58 3/4	58 3/4	58 3/4	—
5 % Brazilië 1895	60	60 1/16	60 1/16	+ 1/16
7 % Staatsspoor	103 7/8	103 15/16	103 15/16	+ 5/16
7 % Amsterdam	103 7/8	103 7/8	103 1/2	- 3/8

De aandelenmarkt heeft een zeer onregelmatig verloop gehad. Vooral de *suikerafdeeling* heeft groote fluctuaties te aanschouwen gegeven. De noteeringen voor Cuba-suiker te New York geven doorgaans een stijgende richting te aanschouwen en dit, tezamen met de verkoopen van de V. J. S. P. aanvankelijk à f 11,25, later à f 11,50 per picol, heeft een gunstige tendens voor de betrokken waarden doen ontstaan. Later bleek, dat de noteeringen te New York eenigszins wankel waren en men vreesde te zijn blootgesteld aan manipulaties uit die richting, met het gevolg, dat een vrij gevoelige daling intrad, welke vermoedelijk nog grooter

zou zijn geweest, indien niet de contramine van de reactie gebruik had gemaakt, om haar posities te liquideeren.

Ook voor *petroleum* was de tendens ten slotte niet gunstig, hoewel hier van een scherpe daling toch niet kan worden gesproken. De omzetten zijn echter uitermate gering; het publiek neemt bijna geen deel aan den handel en alleen de beroeps-speculatie interesseert zich hiervoor. Met het gevolg, dat de variaties gering zijn. De Roemeensche soorten hadden iets meer te lijden dan het hoofdfonds; ook hier echter was de handel zoo gering, dat op enkele dagen geen noteering in aandelen Geconsolideerde tot stand kon komen.

	23 Jan.	26 Jan.	30 Jan.	Rijzing of daling.
Amsterdamsche Bank	160	160	160	—
Koloniale Bank	125 1/4	128 5/8	125	- 3/8
Ned. Handel-Mij. cert. v. aand.	141 3/4	143	141 3/8	+ 1 1/2
Rotterd. Bankvereniging..	103 1/2	106	105	+ 1 1/2
Amst. Superfosfaatfabriek .	51 7/8	52	52	+ 1/8
Van Berkel's Patent	43 3/4	41 1/4	36	- 7 3/4
Insuline Oliefabriek	7 7/8	8	8	+ 1/8
Jurgens' Ver. Fabr. pr. aand.	85 7/8	83 1/4	84 1/2	- 1 3/8
Hollandia Melkproducten ..	152	152	152 3/8	+ 3/8
Philips' Gloeilampenfabriek	199 1/2	210	200 3/4	+ 1 1/4
R. S. Stokvis & Zonen	578	578	578	—
Vereenigde Blikfabrieken ..	72 1/4	71	71 1/8	- 1 1/8
Compania Mercantil Argent.	75	74	72 3/4	- 2 1/4
Cultuur-Mij. d. Vorstenland.	150 1/2	154 3/4	150 3/4	+ 1/4
Handelsver. Amsterdam ..	357	362 1/2	354 1/2	- 2 1/2
Holl. Transatl. Handelsver.	23 1/2	21	21	- 2 1/2
Linde Teves & Stokvis	78 1/2	78 5/8	78 1/2	—
Van Nierop & Co's Handel-Mij.	7 1/16	7	6	- 1 1/16
Tels & Co's Handel-Mij.	46	43	43 1/2	- 2 1/2
Gecons. Holl. Petroleum-Mij.	135 3/4	136	135 1/4	- 1/2
Kon. Petroleum-Mij.	399 3/4	396 1/4	392	- 7 3/4
Orion Petroleum-Mij.				
Afgest. Aand.	34 1/2	33 1/8	32 3/4	- 1 3/4
Steauna Romana Petroleum				
Mij. .. Afgest. Aand.	47 3/4	46 5/8	46 3/4	- 1
Amsterdam-Rubber-Mij. ..	98 1/2	97 1/8	94 3/4	- 3 3/4
Nederl.-Rubber-Mij.	57 1/2	55 1/2	54	- 3 1/2
Oost-Java-Rubber-Mij.	154	156 1/2	147 1/2	- 6 1/2
Deli-Batavia	328	315	312 1/2	- 15 1/2
Deli-Maatschappij	272 1/2	264	258	- 14 1/2
Medan-Tabak-Maatschappij	272	272	272	—
Senembah-Maatschappij	388 1/2	375	382 1/2	- 6

Van de overige afdelingen was *rubber* gedeceideerd flauw. Het artikel is op de wereldmarkt zoover gereageerd, dat bijna weer het laagste punt van enkele maanden geleden is bereikt. Het gansche voordeel van verkoopen is op dit moment weer verdwenen en het behoeft geen verwondering te wekken, dat dit op de houders van rubber-aandelen een diepen indruk heeft gemaakt. Het aanbod is dan ook bij voortduring overheerschend.

De *tabakmarkt* is zeer kalm gebleven, bij ietwat reagerende koersen.

Daarentegen viel op de *scheepvaartafdeeling* weer een nieuwe opleving te constateeren voor aandelen Koninklijke Hollandsche Lloyd. Ditmaal gingen de ruimere omzetten niet gepaard met geruchten omtrent reorganisatie of verkoop van schepen, zoodat de oorzaak in het duister ligt.

	23 Jan.	26 Jan.	30 Jan.	Rijzing of daling.
Holland-Amerika-Lijn	156	155 1/4	153 1/2	- 2 1/2
" " " „gem.eig.	140 1/4	140 1/2	140	- 1/4
Holland-Gulf-Stoomv.-Mij. ..	95	95	95	—
Hollandsche Stoomboot-Mij.	55	55	55	—
Java-China-Japan-Lijn	104	105	104	—
Kon. Hollandsche Lloyd ..	21 1/4	22 1/8	22 7/8	+ 1 5/8
Kon. Ned. Stoomv.-Mij.	83	85 1/2	81 1/2	- 1 1/2
Koninkl.-Paketaart Mij.	93	95	94	+ 1
Maatschappij Zeevaart	84	84	84	—
Nederl. Scheepvaart-Unie ..	108 3/4	109 1/4	109 1/8	+ 3/8
Nievelt Goudriaan	130	135 1/4	135 1/4	+ 5 1/4
Rotterdamsche Lloyd	138	140 1/4	139 3/4	+ 1 3/4
Stoomv.-Mij. „Hillegersberg”	77	77	77	—
" " „Nederland” ..	162 3/4	162 1/2	161 1/4	- 1 1/4
" " „Noordzee” ..	31 1/2	31 1/2	31 1/4	- 1/4
" " „Oostzee”	80	80	80	—

Op de *Amerikaansche markt* is de belangstelling voor aandelen Intercontinental Rubber Comp. nog niet verdwenen; de koers kon fractioneel verbeteren.

	23 Jan.	26 Jan.	30 Jan.	Rijzing of daling.
American Car & Foundry ..	157 3/4	157 3/4	157 3/4	—
Anaconda Copper	111 1/4	108 1/16	105 1/2	- 5 3/4

	23 Jan.	26 Jan.	30 Jan.	Rijzing of daling ¹⁾
Un. States Steel Corp.	95 ⁵ / ₈	94 ¹ / ₁₆	94 ¹ / ₂	— 1 ¹ / ₈
Atchison Topeka.....	106	106	105	— 1
Southern Pacific.....	91	90 ¹ / ₄	89 ¹ / ₂	— 1 ¹ / ₂
Union Pacific	142 ¹ / ₂	142 ¹ / ₂	142 ¹ / ₂	
Int. Merc. Marine orig. Com.	15 ¹ / ₄	15 ³ / ₈	15 ¹ / ₄	
" " " " prefs.	77 ³ / ₄	76	74 ⁷ / ₁₆	— 3 ⁵ / ₁₆

De geldmarkt bleef stabiel; prolongatie 3½ pCt.

GOEDERENHANDEL. GRANEN.

Tarwe. Het zijn geenszins slechte oogstberichten geweest die een voortzetting van de levendige vraag voor tarwe en een stijging van de prijzen hebben veroorzaakt, want de weerberichten waren bijna overal gunstig. Weliswaar is er nog steeds een deel der Staten, waar de droogte aanhoudt, maar alarmeerend waren de berichten uit die streken niet; toch zal er groote belangstelling zijn aan het eind van den winter voor de officieele oogstberichten betreffende den stand der wintertarwe, want mocht werkelijk de kans op een aanmerkelijk kleineren oogst in de Staten toenemen, dan zou dat ongetwijfeld een zeer vaste stemming teweeg brengen, gezien het groote percentage van Europa's behoefte aan tarwe, dat door Noord-Amerika in de laatste jaren geleverd werd. Gedurende de laatste weken zijn het weliswaar Australië en Argentinië, die meer op den voorgrond beginnen te treden, doch het is uitgesloten, dat zij ook maar eenigermate de rol zullen kunnen vervullen, die Noord-Amerika gespeeld heeft. Dit wordt duidelijk, indien men weet, dat sedert 1 Augustus de wenschelingen naar Europa van Noord-Amerika bedragen hebben 5.490.000 tons tegen 236.000 en 794.000 tons van resp. Argentinië en Australië. Ook al neemt men in aanmerking dat nu juist de verschepingen van den nieuwen oogst in de beide laatstgenoemde op het Zuidelijk halfrond gelegen landen beginnen, is het ten eenen male uitgesloten, dat zij Noord-Amerika kunnen evenaren, om de eenvoudige reden, dat de totale oogsten in die landen, die cijfers niet berekenen. Overigens waren het in de afgelopen week weer voornamelijk Australische en Argentijnse tarwesoorten, die verhandeld werden. Vooral van de laatste soort werden talrijke ladingen tot oplopende prijzen verhandeld. Aangezien verscheidene reeds vroeger gekochte ladingen opnieuw verkocht werden, is het duidelijk, dat de speculatie een woordje mee sprak. De vraag kwam voornamelijk van Engeland, dat niettegenstaande de nog steeds teleurstellende vraag voor brood wel eenigszins den invloed van de kleine verschepingen van eenige weken achtereen ondervindt. In de afgelopen week waren de verschepingen weer normaal. Ook op het Continent bleef vraag, vooral voor spoedige aflading, mede een gevolg van het betrekkelijk geringe vrachtaanbod. Weliswaar zijn de vrachtcijfers van La Plata

niet verder opgelopen, doch de vrachten van Noord-Amerika waren over het algemeen stijgend, wat wel hoofdzakelijk het gevolg van de bevrachtingen voor Rusland zal zijn.

In België is het restant van den regeeringsvoorraad kort geleden overgenomen door eenige kooplieden; van nu af aan zal dit land en daardoor ook Nederland zich weer door directen import van zijn behoefte moeten voorzien.

Maïs. Het schijnt, dat de houders van maïs in Argentinië ongevoelig zijn voor de geringe vraag van Europa, want de noteeringen daar toonen nog steeds geen daling aan en tengevolge van de duurdere pesos zijn de vraagprijzen c.i.f. Europa bijna steeds verhoogd. Daar deze factoren in Noord-Amerika niet werken, heeft hetzelfde ten opzichte van de prijzen van Noord-Amerikaansche maïs in Europa niet plaats gehad, en het is dan ook geen wonder, dat bij het reusachtige prijsverschil tusschen de beide hoofdsorten, de Europeesche behoefte in steeds sterkere mate door Noord-Amerikaansche maïs wordt voorzien. Toch werden nog enige ladingen La Plata maïs verhandeld, zoowel in lading/geladen positie, als voor aflading binnen eenige weken, terwijl ook voor Maart-aflading een lading verkocht werd. De voor zoover bekend enige nog onverkochte stoomende lading, vond plaatsing naar Rotterdam. Bij de groote verschepingen van Noord-Amerika treft een voor dit artikel ongewoon groot cijfer „voor orders”, wat, naar wij vermoeden, voornamelijk de verschepingen naar Rusland omvat. Zelfs als wij deze van de totaalverschepingen aftrekken, is de maïsexport der Staten in de afgelopen week nog zeer groot geweest. Terwijl Zuid-Amerika ongevoelig is voor de geringe vraag, schijnt Noord-Amerika immuun voor de groote vraag van Europa. Wel toonden de prijzen te Chicago vooral aan het eind van de week eenige verhooging, doch deze is toch niet van groote afmetingen. De aanvoeren in de Westelijke markten blijven groot, en de zichtbare voorraad blijft nog van week tot week toenemen. Volgens Broadstreet's bedraagt die thans 750.000 tons tegen verleden jaar 280.000 tons. De aanvoeren waren sedert 1 November 2.306.000 tons tegen 1.440.000 tons verleden jaar, welke cijfers ook zeer duidelijk den grooten oogst demonstreeren. Toch blijven deze aanvoeren zeer onbetekenend bij het cijfer van den totaal oogst, die in ronde cijfers 75.000.000 tons bedraagt, en daar, zoals hieruit wel blijkt, verreweg het grootste gedeelte van den oogst op de boerderij zelf verbruikt wordt, hangt de markt wel in de eerste plaats af van het al of niet loonen van het mesten van varkens op de „farms”.

In Europa waren de prijzen voor Amerikaansche maïs eenigszins beïnvloed door vastere vrachten.

Voor haver en gerst waren de markten vast, doch de omzet was onbevredigend.

Lijnzaad zette de stijging der laatste weken in versneld tempo voort. Buenos Aires rapporteerde dagelijks hogere prijzen, onder invloed van berichten over alge-

Noteeringen.

Data	Chicago			Buenos Ayres		
	Tarwe Mei.	Maïs Mei	Haver Mei	Tarwe Febr.	Maïs Febr.	Lijnzaad Febr.
28 Jan. 22	118 ⁷ / ₈	54 ³ / ₈	39 ¹ / ₂	11,70	7,55	19,20
21 „ 22	116	53 ⁵ / ₈	39 ¹ / ₈	10,95	7,50	17,95
28 Jan. 21	173	63 ³ / ₄	42 ⁷ / ₈	17,25	9,25	13,95
28 Jan. 20	267	135	82 ⁷ / ₈	13,85	6,35	23,45
28 Jan. 19	235	119 ¹ / ₄	58 ¹ / ₂	10,70	4,90	18,50 ¹⁾
20 Juli 14	82	56 ³ / ₈	36 ¹ / ₂	9,40	5,38	13,70

¹⁾ per Maart.

Locoprijzen te Rotterdam/Amsterdam.

Soorten	30 Jan. 1922	23 Jan. 1922	31 Jan. 1921
Tarwe*	14,—	13,75	22,—
Rogge (No. 2 Western) ¹⁾	11,90	11,90	22,—
Maïs (La Plata)	205,—	204,—	278,—
Gerst (48 lb. malting) .. ²⁾	203,—	203,—	310,—
Haver (38 lb. white cl.) .. ¹⁾	11,65	12,50	15,—
Lijnkoeken (Noord-Amerika van La Plata-zaad) ¹⁾	16,50	16,50	20,25
Lijnzaad (La Plata) ... ²⁾	430,—	394,—	390,—

¹⁾ p. 100 K.G. ²⁾ p. 2000 K.G. ³⁾ per 1960 K.G. ^{*)} Nr. 2 Hard/Red Winter Wheat.

AANVOEREN in tons van 1000 K.G.

Artikelen.	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	23/28 Jan. 1922	Sedert 1 Jan. 1922	Overeenk. tijdvak 1921	23/28 Jan. 1922	Sedert 1 Jan. 1922	Overeenk. tijdvak 1921	1922	1921
Tarwe	13.158	49.502	62.962	—	325	978	49.827	63.940
Rogge	748	798	13.241	—	—	—	798	13.241
Boekweit	—	2.138	329	—	—	—	2.138	329
Maïs	13.919	74.189	45.564	6.527	26.058	6.511	100.247	52.075
Gerst	1.345	8.653	43.427	235	920	—	9.573	43.427
Haver	50	890	430	—	—	419	890	849
Lijnzaad	667	13.987	8.211	—	18.101	13.043	32.088	21.254
Lijnkoek	1.700	13.437	5.185	—	470	2.730	13.907	7.915
Tarwemeel	1.468	3.353	774	1.055	1.827	—	5.180	774
Andere meelsoorten	130	865	2.447	93	835	200	1.700	2.647

meen teleurstellende opbrengst. Europa moest wel mee, gedeeltelijk voor dekking en ook Noord-Amerika, waar de voorraden van zaad en olie zeer gering zijn, bleef in de markt. De olieslagers in Europa konden evenwel niet de verhoogde prijzen betalen en tegelijk olie en koeken met winst verkoopen, integendeel de reeds slechte verhouding werd wederom minder, zoodat de omzet in Europa niet zeer belangrijk was. Verschillende fabrikanten zijn verplicht de productie in te krimpen, enkele geheel hun fabrieken te sluiten, en daar dientengevolge het aanbod van olie aanmerkelijk afnam, gingen de prijzen voor dit artikel dagelijks hooger.

Nederland. Er bleef hier een goede vraag voor spoedig te verschepen tarwe; het aanbod daarvan was zeer gering. Ook La Platatarwe vond hier koopers tot stijgende prijzen. De maïs-markten vielen tegen; de vraag voor Mixed maïs was teleurstellend en dientengevolge konden geen groote omzetten bereikt worden. De verhoogde prijzen van Noord-Amerika werden niet betaald. Voor La Platamaïs bleef de vraag zich tot disponibel of spoedig gewachte partijen bepalen, waarvoor de prijzen nog regelmatig opliepen. Voor gerst en haver was geringe vraag en de prijzen veranderden slechts weinig. Lijnzaad volgde de beweging der andere buitenlandsche markten en ook hier waren de olieslagers niet in staat een winstmarge tusschen inkoop en verkoop tot stand te brengen.

SUIKER.

Nadat de suikermarkten in het begin der week nog zeer vast gestemd waren, deed zich later eenige reactie gelden en kwam de groote kooplust spoedig tot bedaren.

Te New York kochten Amerikaansche raffinadeurs en speculanten nog belangrijke hoeveelheden Cubasuiker ouden oogst tot d.c. 2¼ c. & f. New York, terwijl zij voor nieuwen oogst iets meer betaalden. Ook voor de Europeesche koopers leken de betrekkelijk lage prijzen van Cubasuiker aantrekkelijk, zoodat naar die richting verdere transacties tot stand kwamen. Amerikaansche Granulated, die in den laatsten tijd goeden aftrek vindt in Europa, is thans in het verre Oosten een concurrent van Javasuiker, en werd onlangs eene lading naar China verkocht.

De notering van Spot Centrifugals liep tot d.c. 3,67 terug, terwijl ook de termijnmarkt lager sloot met noteringen van d.c. 2,20 voor Maart, d.c. 2,38 voor Mei, d.c. 2,57 voor Juli en d.c. 2,71 voor September.

Van belang is het bericht der heeren Willet & Gray, dat de tegenwoordige omstandigheden op Cuba de mogelijkheid openen van een grooteren oogst dan aanvankelijk door hen aangenomen, en dat de totale oogst dan ook wel de 3.500.000 tons zou kunnen bereiken. Eene betrouwbare raming is echter geheel onmogelijk, aangezien de opbrengst zich geheel zal richten naar de in den loop der campagne behaalde verkoopprijzen, omdat planters, indien zij niet op hunne kosten komen, niet al het riet zullen oogsten.

De laatste Cuba-statistiek luidt:

	1922	1921	1920
Weekontvangst t. 21 Jan.	51.398	63.032	141.218 tons
Tot. ontv. 1 Jan.—21 Jan.	113.106	127.348	443.957 „
Werkende fabrieken	94	125	176 „
Weekexport tot 21 Jan.	15.509	10.654	111.466 „
Weekexp. t. 21 J. O oogst	95.676	11.152	— „
Tot. exp. 1 Jan.—21 Jan.	39.434	29.235	312.192 „
Totale voorraad 21 Jan.	810.690	256.703	241.164 „

Op Java hadden verdere afdoeningen plaats van suiker uit den nieuwen oogst en verhoogden de Vereenigde Producenten — nadat zij groote hoeveelheden hadden afgedaan tot f 11,— — hunne limite voor Superieur tot f 11½ en later tot f 11½ e.k. In het geheel zijn thans ruim 9.000.000 picols verkocht, waarvan meer dan 6 miljoen picols Superieur. Loco suiker uit den ouden oogst werd door speculanten sterk gevraagd en kwamen kleine transacties tot stand tot den hoogen prijs van f 19,— f.o.b. Deze opdriving is alleen te verklaren daardoor, dat er nog blanco posities te vereffenen zijn, waarvan houders thans handig gebruik maken. Voor de overzeesche afzetgebieden is deze prijs veel te hoog en werd dan ook in den laatsten tijd Europeesche bietsuiker en zelfs Amerikaansche Granulated naar Britsch-Indië verkocht. De uitvoeren gedurende de maand December bedroegen 177.000 tons tegen 92.000 tons in dezelfde maand 1920 en werden de voorraden op 1 Januari op 250.000 tons geraamd.

Hier te lande werd de stemming weifelend, zoodra zich eene ommekeer op de New Yorksche markt voordeed en de markt sloot flauw met aanmerkelijk lagere noteringen, nl. voor Februari f 21,—, Mei f 21¼ en voor Augustus f 21¾.

NOTEERINGEN.

Data	Amsterdam per loopende maand	Londen			New York 96 p Ct. Centrifugals
		Tates Cubes No. 1	White Java f.o.b. per	Amer. Granulated c i.f.	
			Jan./Maart	Jan./Maart	
25 Jan. '22	f 217/8	Sh. 51/9	Sh. 28/-	Sh. 19/3	\$ cts. 3,86
18 „ '22	„ 20½	51/-	20/-	18,3	3,61
25 Jan. '21	„ —	76/-	36/-	—	5,13 5,21
25 Jan. '20	„ —	72/-	88,3	—	13,04
4 Juli '14	„ 1113/32	18/-	—	—	3,26

KATOEN.

Notering voor Loco-Katoen.
(Middling Uplands).

	28 Jan. '22	21 Jan. '22	16 Jan. '22	28 Jan. '21	30 Jan. '20
New York voor Middling ..	16,95 c	18,05 c	17,95 c	14,75 c	39,50 c
New Orleans voor Middling	15,50 c	16,75 c	16,50 c	14,25 c	39,88 c
Liverpool voor Fy Middling	9,61 d	10,53 d	11,05 d ¹⁾	9,79 d	29,56 d

¹⁾ 14 Jan. 1922.

Ontvangsten in- en uitvoeren van Amerikaansche havens.
(In duizendtallen balen)

	1 Aug. '21 tot 28 Jan. '22	Overeenkomstige perioden	
		1920—21	1919—20
Ontvangsten Gulf Havens..	2835	3145	2833
„ Atlant. Havens	1074	876	1934
Uitvoer naar Gr. Britannië	903	1042	1928
„ „ 't Vasteland.	2420	1791	1756
„ „ Japan etc..			
Voorraden in duizendtallen	27 Jan. '22	28 Jan. '21	30 Jan. '20
Amerik. havens.....	1229	1493	1425
Binnenland.....	1493	1640	1215
New York	80	94	60
New Orleans	320	450	443
Liverpool	1038	1030	976

Marktbericht van de Heeren Sir Jacob Behrens & Sons,
Manchester, d.d. 18 Januari 1922.

De laatste dagen zijn prijzen van Amerikaansche katoen geregeld gedaald, gedeeltelijk door likwidaties van houders uit het Zuiden, die steeds weer opnieuw plaats vinden, zoodra de markt wat vaster wordt, alsook door minder gunstige berichten uit de industrie. Deze daling heeft gisteren opgehouden, maar de aanvoeren van katoen uit den nieuwen oogst, gevoegd bij het groote overschot van den vorigen oogst zullen nog wel eenigen tijd op de markt drukken, hoewel men nu ook reeds belangstelling begint te toonen voor de vooruitzichten van den oogst van dit jaar. Egyptische katoen is flauw en prijzen zijn circa 1½ d. per db. lager.

Het is moeilijk iets definitiefs over de Amerikaansche garens te vermelden nu er zoo weinig omgaat. Onze eigen fabrikanten koopen slechts zeer weinig, terwijl de financiële moeilijkheden in den binnenlandschen handel ook een groote rol spelen. In verband met de slechte afname is het nog verwonderlijk, dat prijzen zoo weinig zijn veranderd, hoewel er dikwijls een vrij groot verschil is tusschen de notering van den spinner en den prijs, die ten slotte wordt aangenomen. De exporthandel heeft weinig te betekenen, daar biedingen voor Indië in den regel te laag zijn en ook voor China de aanvragen zeer vermindert zijn. Egyptische garens zijn sterk aangeboden en met vaste biedingen zijn er nog wel concessies te verkrijgen. In de mindere kwaliteiten schijnt de toestand iets beter te zijn, terwijl in garens voor de naaigarenfabrieken vrijwel niets omgaat.

Over de doekmarkt is evenmin veel nieuws te vermelden. De betere stemming, die men verleden week meldt, heeft zich niet bevestigd en fabrikanten hebben over het algemeen weinig verkocht, behalve enkele flinke orders voor China. Biedingen zoowel van Indië als van China zijn over het algemeen zeer laag en het blijkt wel heel moeilijk hogere limites van deze overzeesche markten te verkrijgen. De meeste markten toonen wel wat belangstelling, maar hebben nog geen vertrouwen in de tegenwoordige

kostprijzen, zoodat deze dan ook tot nu toe slechts zeer weinig koopen.

Marktbericht van de Heeren Sir Jacob Behrens & Sons.
Manchester, d.d. 25 Januari 1922.

Prijzen van Amerikaansche katoen zijn opnieuw lager, hoewel de daling deze week niet heel groot is. Men vreest in Amerika voor arbeidsmoeilijkheden, terwijl ook nog al likwidaties plaats vonden. Het laatste Ginnnersrapport geeft aan, dat gedurende de eerste helft van Januari slechts 30.000 balen gegind zijn en hoewel dit zeker een argument voor hooge prijzen zou zijn, heeft de markt zich daarvan niet veel aangetrokken, daar men meer rekening houdt met de vooruitzichten van den nieuwen oogst. De stemming in Alexandrië was eveneens flauw en prijzen van Egyptische katoen zijn ook 1 d. per lb. gedaald.

Amerikaansche garens zijn zeer kalm en prijzen zijn in de meeste gevallen 1/2 d. per lb. lager. De vraag is gering, doch Spinners zijn over het algemeen weinig geneigd om verdere concessies te doen en krimpen liever hun productie in, dan tot nog meer verliesgevende prijzen te verkoopen. De plaatselijke weverijen hebben ook slechts weinig orders geplaatst, doch van dien kant blijft er voor alle soorten toch nog eenige belangstelling bestaan. Egyptische garens zijn flauw in prijs en Spinners zijn in vele gevallen tot concessies bereid. De export bepaalt zich hoofdzakelijk tot enkele kleine partijen voor de verschillende markten van West Europa. De vraag uit het Oosten is minder en biedingen, die thans van Indië komen, blijven buiten beschouwing. China heeft nog iets in 42/2 gekocht en heeft ook belangstelling voor enkele soorten getwijnde garens, terwijl er ook enkele partijtjes geverfde garens voor die markt verkocht zijn.

Wat de doekmarkt betreft blijft het vertrouwen van de meeste overzeesche markten nog steeds uit en dit is gemakkelijker te begrijpen, indien men ziet, dat prijzen van ruwe katoen nog steeds dalen. Wel worden er enkele kleine orders geplaatst, doch over het algemeen gaat er niet veel om en wat er nog gedaan wordt is hoofdzakelijk voor de Straits en China. Het resultaat is dan ook, dat fabrikanten hun positie niet kunnen verbeteren en nog steeds om orders verlegen zijn, terwijl de stemming in de markt ook nog verre van gunstig is.

18 Jan. 25 Jan. Oost. koersen. 17 Jan. 24 Jan.
Liverpoolnoteeringen. T.T. op Indië . . . 1/3 7/8 1/3 1/8
F.G.F. Sakellaris 19,50 17,75 T.T. op Hongkong 2/7 1/4 2/7
G.F. No. 1 Oomra 6,65 6,35 T.T. op Shanghai. 3/6 1/4 3/5 3/4

KOFFJE.

(Mededeeling van de Makelaars G. Duuring & Zoon, Kolff & Witkamp en Leonard Jacobson & Zonen).

Noteeringen en voorraden.

Data	Rio		Santos		Wisselkoers
	Voorraad	Prijs No. 7	Voorraad	Prijs No. 4	
28 Jan. 1922	1.881.000	13.200	2.840.000	16.200	7 ⁵ / ₁₆
21 " 1922	1.841.000	13.275	3.012.000	16.200	7 ⁶ / ₁₆
14 " 1922	1.850.000	13.150	3.001.000	16.200	7 ³ / ₈
28 Jan. 1921	460.000	7.995	3.421.000	9.200	9 ¹³ / ₁₆

Ontvangen.

Data	Rio		Santos	
	Afgelopen week	Sedert 1 Juli	Afgelopen week	Sedert 1 Juli
28 Jan. 1922....	87.000	2.628.000	182.000	5.219.000
28 Jan. 1921....	46.000	1.757.000	196.000	7.235.000

THEE.

(Opgave van den makelaar J. van Eck.)

Bericht van den afloop Theeveiling op 12 Januari 1922.

Aanbod in veiling bestond uit:

Heden:

- 14370, 20/4 kn. Java thee
- 2520 " Sumatra thee
- 1318 " ex voorgaande veiling
- 288 " voor verk. rekening

Totaal.. 18496, 20/4 kn. thee.

13 Januari 1921:

- 20136 kn. Java thee
- 5 " Sumatra thee
- 2394 " ex voorgaande veiling

Totaal.. 22535 kn. thee

De veiling van heden had een vrij vast en vlug verloop. Voor goede midden kwaliteiten bladthee, zoowel P.S., P. als Or. P. was vrij veel vraag en deze theeën werden 2 à 4 cts hooger afgedaan.

De stemming voor Gebroken Pecco en Gebr. Oranje Pecco in genoemde kwaliteit was zeer goed en deze theeën boekten veelal eene avans van 3 tot 8 cts.

De aangeboden partijen prima mooi spierig blad, met veel geel, werden gedeeltelijk verkocht enkele centen onder taxatie, gedeeltelijk door gebrek aan voldoende biedingen opgehouden. Ook voor prima mooi getint gruis was minder vraag en verschillende nummers bleven onafgedaan.

Het zeer kleine aanbod ordinair blad en Gebr. Thee werd tot flinke prijzen opgenomen.

Volgende veiling zal plaats hebben op Donderdag 2 Febr., het aanbod zal waarschijnlijk slechts 13000 kn. zijn.

RUBBER.

Gedurende de afgelopen week was de markt zeer flauw en de prijzen liepen verder terug, bij gebrek aan eenige belangstelling van koopers. Speculatieve verkoopen op de verschillende markten drukten de prijzen zeer.

De slotnoteeringen op de termijnmarkt zijn:

		einde voorafgaande week:	
Prima Crêpe loco	50 c.	53 1/2 c.	
" " Febr./Maart	50 1/2 "	54 "	
" " April/Juni	51 "	56 "	
Smoked Sheets loco	52 1/2 "	53 "	
" " Febr./Maart	53 "	54 "	
" " April/Juni	54 1/2 "	57 "	

30 Januari 1922.

COPRA.

De betere stemming hield ook deze week aan; er was goede kooplust tot langzaam stijgende prijzen, ook voor stoomende partijen.

De markt sluit vast op de volgende noteeringen:

- Java f.m.s., stoomend..... f 29,62 1/2
- " " Febr./April en Maart/Mei afl. " 30,—

30 Januari 1922.

HUIDEN.

Bericht van de firma Grisar & Co.

De La Plata markt was de afgelopen week voor Frigorifico huiden gemakkelijker, en het is te voorzien, dat de slachtingen beduidend minder zullen zijn dan het gemiddelde der laatste jaren.

De politieke onzekerheid is vooral oorzaak, dat Duitschland zeer terughoudend is met aankopen.

In La Plata verkocht men: Voor Noord-Amerika 7000 Campana's en 4000 Laspalma's à \$ or 52; 4000 Sansinena's November-slachting à \$ 50.—. Voor Scandinavië 5000 Campana's à \$ 51.—.

Duitschland zou 12.000 Rio Grande Mage Magalhaes Februari/Maart-slachting tot 8 1/16 d. c.i.f. Hamburg inlaadingsgewicht, gekocht hebben. Tot geheimen prijs zijn nog afgedaan, voor Europa 4000 Hermidero's, Januari-slachting.

In Holland is de stemming kalm en wordt zeer voorzichtig geopereerd.

Inlandsche huiden: De Rotterdamsche veiling was tegen verwachting flauw en prijzen lager dan een week tevoren.

Duitschland was geen koper; meest werd door België gekocht.

Kalfsvellen zijn alleen tot lage prijzen te plaatsen. Looistoffen vast, zoowel voor Quebracho als voor Mimosa; laatste noteering Mimosa £ 10,2,16. (In gepreste balen).

Rotterdam, 28 Januari 1922.

METALEN.

Loco-Noteeringen te Londen:

Data	IJzer Clef. No. 3	Koper Standard	Tin	Lood	Zink
30 Jan. 1922..	nom.	64.10/-	157.12/6	23.2/6	25.15/-
23 " 1922 ..	nom.	65.-/-	158.17/6	23.-/-	26.-/-
16 " 1922 ..	nom.	65.12/6	165.2/6	24.7/6	26.17/6
9 " 1922 ..	nom.	65.7/6	166.7/6	25.10/-	27.12/6
31 Jan. 1921..	nom.	72.2/6	166.15/-	22.12/6	24.15/-
20 Juli 1914..	51/4	61.-/-	145.15/-	19.-/-	21.10/-

VERKEERSWEZEN.
SCHIEPVAART.
GRAAN.

Data	Petro-grad Londen R'dam	Odessa Rotter- dam	Atl. Kust Ver. Staten		San Lorenzo	
			Rotter- dam	Bristol Kanaal	Rotter- dam	Engel- land
23-28 Jan. 1922	—	—	17 c.	4/6	36/3	36/3
16-21 „ 1922	—	—	16 c.	4/6	36/3	36/3
24-29 Jan. 1921	—	—	—	6/-	32/6	32/6
26-31 Jan. 1920	—	—	f 66,- ¹	8/6 ²	220/-	107,6 ²
Juli 1914	11 d.	7/3	1/11 1/4	1/11 1/4	12/-	12/-

KOLEN.

Data	Cardiff				Oostk. Engeland	
	Bor- deaux	Genoa	Port Said	La Plata Rivier	Rotter- dam	Gothen- burg
23-28 Jan. 1922	7/-	12/9	15/6	13/6	6/-	9/-
16-21 „ 1922	7/-	12/-	14/6	13/6	6/6	8/9
24-29 Jan. 1921	—	17/6	—	17/6	7/3	—
26-31 Jan. 1920	57/6	67/6	70/-	37/6	f 12,-	Kr. 50
Juli 1914	fr. 7,-	7/-	7/3	14/6	3/2	4/-

DIVERSEN.

Data	Bombay West Europa (d. w.)	Birma West Europa (rijst)	Vladivo- stock West Europa	Chil West Europa (salpeter)
23-28 Jan. 1922	21/3	27/6	—	—
16-21 „ 1922	22/6	30/-	35/-	30/-
24-29 Jan. 1921	32/6	—	—	45/-
26-31 Jan. 1920	140/-	—	—	200/-
Juli 1914	14/6	16/3	25/-	22/3

¹) Per ton stukgoed. ²) Voor Britsche schepen.

Graan Petrograd per quarter van 496 lbs. zwaar, Oaessa per unit, Ver. Staten per quarter van 480 lbs. zwaar.

Oeverige noteringen per ton van 1015 K.G.

RIJNVAART.

Week van 16 tot 23 Januari 1922.

Ook in de afgelopen week was meer dan voldoende scheepsruimte voorhanden. Vracht en sleeploon bewogen zich derhalve op een laag peil. In het begin der week werd de vracht Rotterdam—Ruhrhavens met 30 cents, einde der week met 25 cents per last genoteerd.

Het sleeploon Rotterdam—Ruhrhavens varieerde tusschen het 60 en 75 cents tarief.

Ook van de Ruhr naar Mannheim was er de afgelopen week weinig te verladen. Scheepsruimte werd afwisselend tegen een daghuur van 60 pf. per ton en een vracht van Mk. 25 per last aangenomen, terwijl het sleeploon Ruhr—Mannheim varieerde tusschen Mk. 40 en Mk. 42,50 per last.

De vracht voor expotkolen Ruhrhavens/Rotterdam werd

in de eerste dagen der week met 60 cents per ton met vrij sleepen genoteerd.

Het water in den Rijn, dat de voorafgaande week sterk gewassen was, was de laatste dagen der afgelopen week weder aanzienlijk gevallen. Cauber Pegel wees einde der week Mtr. 1,84 aan.

INKLARINGEN.
VLISSINGEN.

Landen van herkomst	December 1921		December 1920	
	Aantal schepen	N. R. T.	Aantal schepen	N. R. T.
Binnenl. Havens	3	32.570	—	—
Groot-Brittannië	33	214.853	29	196.204
Duitschland	—	—	2	6.780
België	—	—	1	796
Frankrijk	1	489	8	2.698
Italië ¹)	5	13.023	1	2.469
Levant ²)	17	7.617	18	10.251
Totaal	59	268.552	59	219.198
Nationaliteit.				
Nederlandsche ..	45	257.812	38	203.448
Britsche	7	5.593	3	7.576
Duitsche	1	2.116	5	3.099
Noorsche	1	489	—	—
Belgische	5	2.542	5	2.377
Fransche	—	—	8	2.698
Totaal	59	268.552	59	219.198

¹) Bijleggers. ²) Sleepbooten.

(B. Stofkoper.)

INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN.

Verschenen:

**Bedrijfsleven en de strijd tegen
de Armoede in Nederland**

door Dr. CH. A. VAN MANEN.

Prijs ingenaaid f 3,—. Gebonden f14.75.

Voor leden der Vereeniging en geabonneerden op het Weekblad wordt dit werk beschikbaar gesteld tegen den prijs van

f 2,50 ingenaaid en f 4,— gebonden.

Bestellingen richt men tot het Secretariaat van het Instituut, Pieter de Hoogweg 122, onder gelijktijdige remise per postwissel of op postchèque en girorekening No. 8408, Rotterdam.

The Anglo-South American Bank, Ltd.

Kapitaal en Reserves meer dan £ 13.000.000,—.

Argentinië - Chili - Uruguay - Peru
Mexico - New York - Parijs -
Barcelona - Bilbao - Madrid - Vigo
Sevilla - Valencia.

Bank- en Wisselzaken,
Handelscredieten.
Incasseeren van documentaire
wissels.
Aan- en verkoop van Effecten.

Hoofdkantoor: 62 Old Broad Street, London E.C.